Vlaams Parlement

vergadering **C62 – ECO9**
zittingsjaar 2012-2013

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Economisch Overheidsinstrumentarium, Innovatie, Wetenschapsbeleid, Werk en Sociale Economie

van 13 december 2012

INHOUD

Interpellatie van mevrouw Lydia Peeters tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het openstellen van de arbeidsmarkt voor Roemeense en Bulgaarse werknemers
- 28 (2012-2013) 3
Moties 10

Vraag om uitleg van mevrouw Fatma Pehlivan tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over het advies 'Taalbeleid op de arbeidsmarkt' van de SERV-commissie Diversiteit
- 180 (2012-2013)
Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het SERV-advies 'Taalbeleid op de arbeidsmarkt'
- 182 (2012-2013)
Vraag om uitleg van mevrouw Lydia Peeters tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over taalbeleid en taalondersteuning op de arbeidsmarkt
- 312 (2012-2013) 11

Vraag om uitleg van de heer Chokri Mahassine tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het aanvaarden van jobs onder niveau door hooggeschoolden
- 368 (2012-2013) 19

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Van der Borght tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de veralgemening van de WAW-trajecten
- 253 (2012-2013) 22

Vraag om uitleg van mevrouw Güler Turan tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de stijgende jeugdwerkloosheid en het recente OESO-rapport over de arbeidsmarktpositie van migranten
- 398 (2012-2013) 25

■

Voorzitter: mevrouw Patricia Ceysens

Interpellatie van mevrouw Lydia Peeters tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het openstellen van de arbeidsmarkt voor Roemeense en Bulgaarse werknemers
- 28 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Mevrouw Lydia Peeters: Voorzitter, minister, collega's, mijn interpellatie komt er naar aanleiding van een persbericht dat verschenen is in De Tijd. Het werd gelanceerd door onze collega de heer Bothuyne. Hij stelt in dat persbericht duidelijk dat de minister zich verzet tegen het opheffen van het verbod voor Roemeense en Bulgaarse werknemers om te komen werken op de Belgische arbeidsmarkt.

Volgens de heer Bothuyne zouden de sociale partners een unaniem gunstig advies gegeven hebben om dit verbod op te heffen. Ik ben dat advies gaan zoeken, maar ik heb dat nergens teruggevonden. Het is spijtig dat we de heer Bothuyne hierover niet kunnen ondervragen. *(Opmerkingen van de heer Matthias Diependaele en minister Philippe Muyters)*

Mijn interpellatie is niet zozeer tegen de meerderheid gericht natuurlijk, maar ik ben wel benieuwd naar het antwoord en ik hoop dat de heer Bothuyne straks nog komt. Ik heb het advies van de sociale partners in elk geval niet gevonden, maar de heer Bothuyne verwijst er wel naar, zowel in het persbericht als op zijn website.

Als ik het artikel in De Tijd erop nalees, wordt daar gesteld dat de minister zijn weigering verantwoordt met een verwijzing naar de inspanningen die de VDAB levert om mensen uit Portugal en Spanje te rekruteren voor openstaande vacatures.

Dit is zeker geen interpellatie tegen de heer Bothuyne, maar het is toch wel markant dat het voor de zoveelste keer is dat er intern in de meerderheid kritiek is op het beleid van minister Muyters. Eerst was er de kritiek op het uitblijven van het activeren van de brug-gepensioneerden, vervolgens was er de kritiek op het 'pingpongspel' tussen de minister van Werk en de minister van Onderwijs over de leertijd en deze keer dringt de CD&V-fractie aan op een ambitieuzer plan voor de economische migratie. Concreet wordt gevraagd – en wij zijn mee vragende partij – om de bestaande overgangsmaatregelen gewoon af te schaffen. Maar het is opvallend dat er voor de derde keer op rij kritiek komt van de meerderheid en dat men hier een aantal bedenkingen bij heeft.

Bij het nalezen van het artikel merkte ik dat de minister in zijn weigering om de bestaande overheidsmaatregelen af te schaffen, vooral verwijst naar de Federale Regering, die zegt dat ze "niet kan garanderen dat we alleen mensen aantrekken die hier komen werken". Wij vinden dit markant aangezien mensen die naar hier komen in het kader van een geleide economische migratie, dat enkel kunnen op voorwaarde dat ze een arbeidskaart hebben. Die arbeidskaart moet uiteraard worden afgeleverd door de diensten van de Vlaamse minister.

Ik heb hier in het verleden ook al een aantal schriftelijke vragen over gesteld. Daaruit blijkt heel duidelijk dat er alleen al in het jaar 2011 – voor 2012 hebben we uiteraard nog geen cijfers – ruim 15.000 arbeidskaarten werden uitgedeeld aan de Roemenen en de Bulgaren. Dat is toch wel een vrij hoog cijfer.

Het tweede element dat wordt ingeroepen om op dit moment nog niet over te gaan tot het afschaffen van de overgangsmaatregel, is het feit dat er vaak naar de Federale Regering wordt verwezen terwijl daar wordt gezegd dat er al een soepel regime is voor een aantal welbepaalde beroepen. Het gaat hierbij om hooggeschoolde en gespecialiseerde kennis-werknemers die niet de minste reden hebben om hier onwettelijk te komen werken en van wie het gros ook maar tijdelijk naar hier komt. Bovendien is het algemeen geweten dat niet de federale overheid, maar de landen van herkomst van de buitenlandse werknemers zelf vaak onvoldoende meewerken om gegevens over hun mensen ter beschikking te stellen.

Het belangrijkste punt om toch de bestaande overgangsmaatregel snel af te schaffen, is het feit dat de overgangsmaatregel de zaken bemoeilijkt en omslachtiger maakt, waardoor sociale fraude en sociale dumping worden aangemoedigd. We weten immers dat de sociale fraude niet gebeurt bij mensen die hier regulier tewerkgesteld worden, maar wel via het statuut van schijnzelfstandigen of via het werken in onderaanneming tegen dumpingprijzen. De Federale Regering heeft recent al een aantal maatregelen genomen. De hoofdelijke aansprakelijkheid of de hoofdelijke verantwoordelijkheid voor werkgevers die met onderaanneming werken, werd reeds strenger gemaakt. Wij denken alleszins dat wanneer de overgangsmaatregel gewoon wordt afgeschaft, een en ander veel vlotter zou kunnen verlopen.

Ik zal u vragen, minister, of u indien u nog altijd niet geneigd bent om deze overgangsmaatregel af te schaffen of er een gunstig advies over te verlenen, dan eventueel alternatieven ziet. Er zijn andere partijen binnen deze meerderheidsfractie die dit vragen. De CD&V vraagt het. Ook de Federale Regering heeft al een aantal maatregelen genomen. Bovendien weten we dat er op dit moment nog heel veel knelpuntvacatures zijn. Misschien hebt u al andere plannen om die knelpuntvacatures in te vullen en dan horen we dat uiteraard graag. We hebben recent ook de warme oproep gehoord van minister Lieten van de sp.a naar aanleiding van het Forddebacle, om alle ex-werknemers van Ford zo veel mogelijk toe te leiden naar de knelpuntberoepen. Ik denk dat iedereen toch wel vragende partij is om die knelpuntvacatures zo snel mogelijk in te vullen.

Wij hebben zelf al een paar keer aangekondigd dat wij dat het best zien gebeuren via de knelpuntpremie, zoals die ook in het verleden gold. Nu, keer op keer krijgen wij te horen dat dat niet mag van Europa, maar als dat niet mag, zouden wij daarvoor toch graag eens een juridisch onderbouwde redenering voor op papier willen krijgen.

Minister, dan kom ik nu tot mijn concrete vragen. Waarom bent u op dit ogenblik, tenzij we straks natuurlijk iets anders te horen krijgen, niet echt geneigd om over te gaan tot een opheffing van het werkverbod voor Roemenen en Bulgaren?

Hoeveel mensen heeft men intussen kunnen rekruteren uit Spanje en Portugal om hier knelpuntvacatures in te vullen? En over welke beroepen gaat het dan? We weten immers dat het destijds voornamelijk ging over ingenieurs en mensen in de zorgtewerkstelling. Maar zijn er ook nog andere mensen die daarvoor gerekruteerd worden in de knelpuntvacatures? Hoeveel knelpuntvacatures staan er momenteel precies open?

Op welke concrete aanwijzingen stoelt u precies uw stelling ten aanzien van de Federale Regering als zou die niet kunnen garanderen dat we alleen mensen aantrekken die hier komen werken? Welke bijkomende maatregelen kunt u zelf nemen, eventueel via de toekenning van arbeidskaarten, om misbruiken te voorkomen?

Betekent uw weigering om Roemenen en Bulgaren te laten komen werken meteen ook dat u extra inspanningen zult doen om onze eigen werkzoekenden te activeren richting knelpuntvacatures? Impliceert de oproep van minister van Armoedebestrijding Lieten om werkzoekenden klaar te stomen voor knelpuntberoepen dat uw beleid ter zake toch nog niet zou volstaan en onvoldoende effectief is?

Kunt u verduidelijken op basis van welke precieze bepalingen de toekenning van een knelpuntpremie op een Europees veto zou stoten? Zult u onderzoeken onder welke voorwaarden dergelijke premie toch eventueel haalbaar zou zijn?

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: Mevrouw Peeters, we zijn hier natuurlijk niet alleen op tijd voor uw charmante uiteenzetting, maar ook om u een beetje tegen te spreken.

Eerst en vooral denk ik dat het wel duidelijk is dat het geen goed idee is om uw interpellatie te baseren op een persartikel van een collega. Ik ben zelf ook op zoek gegaan naar het advies van de SERV en ik heb het nergens precies gevonden. Misschien weet de minister daar meer

over. Ik heb het in elk geval niet gevonden, en u blijkbaar ook niet. In die zin verwondert mij dat wel.

U hebt uw uiteenzetting nu wel een deel bijgestuurd, maar als ik uw schriftelijke voorbereiding las, dan klopt die niet. U gaat ervan uit dat het onmogelijk is voor Roemenen en Bulgaren om knelpuntvacatures in te vullen. Dat is niet waar, zij kunnen dat wel. U kunt daar een arbeidskaart B voor aanvragen. *(Opmerkingen van mevrouw Lydia Peeters)*

Als ik uw schriftelijke voorbereiding lees, impliceert die automatisch dat ze dat niet zouden kunnen. Ze kunnen dat dus wel, en u hebt er nu mondeling aan toegevoegd dat er blijkbaar 15.000 arbeidskaarten aan Roemenen en Bulgaren zijn uitgereikt. Die bijsturing wou ik maken, en voor de rest wacht ik het antwoord van de minister af.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Voorzitter, collega's, ik kan misschien toch al beginnen met enkele misverstanden uit de wereld te helpen.

Om te beginnen is er geen advies geweest van de Vlaamse Regering. Er zijn wel gesprekken geweest in de adviesraad. Bij een eerste adviesraad rond 20 oktober hebben we een eerder negatieve houding aangenomen naar het openstellen van de arbeidsmarkt. Die houding is echter geëvolueerd in de tijd – naar begin december toe – naar een positieve houding vanwege de elementen van dumping waar u naar verwijst.

Ik lees een passage voor uit een van de laatste mails die we naar de Federale Overheidsdienst (FOD) hebben doorgestuurd om onze houding te verduidelijken: "De minister van Werk uit zijn voorkeur voor het niet verder verlengen van de overgangsmaatregelen. Wel spreekt hij een bekommernis uit over het regelgevend instrumenteel kader en de uitvoering ervan dat ervoor moet zorgen dat de arbeidsmigratie niet misbruikt kan worden." Er moeten dus maatregelen komen om misbruiken te verhinderen.

Mevrouw Peeters, het is nogal duidelijk: voor ons mochten de grenzen open zijn. U hebt het misschien niet zo bedoeld, maar de indruk wordt gewekt dat ze daardoor niet kunnen komen voor knelpunt B. Ik wil nog eens duidelijk stellen dat ze effectief wel kunnen komen met een arbeidskaart. Daarenboven is het zo dat, als het de knelpuntberoepenlijst betreft, die arbeidskaart binnen de vijf werkdagen kan worden verkregen. Die knelpuntberoepenlijst is juist gemaakt om die overgangsbepalingen te versoepelen. Zoals u daarnet al zei, ik denk dat er in 2012 12.000 Roemenen en Bulgaren zo ons land zijn binnengekomen.

Ik wil er nog bij vermelden dat ik geen enkele bevoegdheid heb om de grenzen al of niet open te stellen. Mijn houding is niet veranderd. In december 2011 was mijn houding hetzelfde als nu. Voor mij mogen de grenzen open, maar dat is geen advies, dat is mijn houding puur vanuit het arbeidsmarktgebeuren. Dat is mijn rol: als ik mijn visie geef als Vlaams minister van Werk, gaat die visie over werk. Een federale collega die hiervoor bevoegd is, kan dit in een bredere context zien, en zeggen dat hij tegen het openstellen van de grenzen is. En dat is ook gebeurd. Dit hebben overigens ook de buurlanden gedaan. We zijn niet alleen. Nogmaals, het is de federale minister die bevoegd is om deze kwestie vanuit een breed perspectief te bekijken. Ik bekijk vanuit mijn bevoegdheid als minister van Werk. Dit is geen advies van de Vlaamse Regering. Het is gewoon mijn houding als minister van Werk in functie van werk.

Waarom is mijn houding ten opzichte van het openstellen van de grenzen positief, niettegenstaande de vijf werkdagen en de arbeidskaart B? Welnu, mijn houding is toch positief omdat elke drempel een drempel te veel kan zijn. Hoe minder drempels hoe beter, als het is om te komen werken. Dat is de filosofie. Krantenartikels zijn krantenartikels. Ik kan nuances hier veel gemakkelijker verduidelijken dan in een reactie op een krantenartikel.

De sociale partners zitten in die adviesraad. Ik veronderstel dat de heer Bothuyne heeft gereageerd op basis van de adviesraad van 20 oktober, waar wij eerder negatief waren. We zijn echter geëvolueerd naar wat ik net heb uiteengezet. Ik neem het de heer Bothuyne niet

kwalijk dat hij met gedeelde informatie naar buiten is gekomen. Dit is echter de volledige informatie wat mij betreft.

Wat de invulling van de knelpuntvacatures betreft, kijken wij in eerste instantie naar de eigen arbeidsmarkt en dan naar de Europese arbeidsmarkt. Er zijn uiteraard mogelijkheden via de arbeidskaart B voor Bulgaren en Roemenen. U vraagt specifiek naar Spanje en Portugal. In Portugal ging het over engineering en IT, in Spanje ging het vooral over verpleegkundigen. Wat Portugal betreft, zijn er vandaag ongeveer 40 ingenieurs en IT'ers aangeworven. Verder bevinden nog 78 Portugezen zich in een vergevorderd stadium van aanwerving. Wat Spanje betreft, zijn 13 verpleegkundigen aangeworven en zitten er nog 35 in een sollicitatietraject. Dat zijn tijdelijke cijfers. Er wordt ook geen rekening gehouden met plaatsingen die via intermediairs lopen of waarvoor de werkgever zelf initiatief neemt buiten de VDAB om. Er zijn bouwfirma's die in Europese landen oproepen doen naar medewerkers in het buitenland.

Op een totaal van 46.938 openstaande jobs voor het normaal economisch circuit zonder uitzendopdrachten waren er eind november 2012 30.646 knelpuntberoepen waarvan 11.529 knelpuntvacatures. Het verschil tussen knelpuntvacature en knelpuntberoep is dat een knelpuntvacature een vacature is voor een knelpuntberoep dat 90 dagen openstaat. Het is ook mogelijk dat een knelpuntvacature geen 90 dagen openstaat, hoewel het om een knelpuntberoep gaat.

Uit de migratiecijfers van het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding (CGKR) van 2010 blijkt dat het positief migratiesaldo 84.908 personen bedraagt waarvan 6,1 procent voor bezoldigde arbeid. Dat saldo bedraagt 39,6 procent in Nederland, 44,5 procent in Duitsland, en 42,3 procent in Frankrijk. Veel uitleg moet ik daar niet bij geven. Mijn houding is positief vanuit het arbeidsmarktgegeven. Het is de bedoeling dat die mensen komen om te werken. Ik heb daar wel bedenkingen bij als ik achteraf zie dat 6,1 procent bezoldigde arbeid komt doen. Ik denk dat mijn zorg dan wel begrijpelijk is.

U vraagt of ik bijkomende maatregelen tegen misbruik zal nemen. Er vinden controles plaats samen met de federale inspectiediensten. Uit het jaarverslag zal blijken dat er controle is op arbeidskaarten, arbeidsvoorwaarden, zoals afgesproken in de overeenkomst waarop de arbeidsvergunning werd verleend. Als de voorwaarden niet worden nageleefd, kan de arbeidskaart worden ingetrokken.

Vorig jaar zijn er effectief 12.000 arbeidskaarten verleend aan Roemenen en Bulgaren. Wat arbeidsmigratie en inspanningen ter activering van de eigen werkzoekenden betreft, gaat het niet om een of-ofverhaal maar om een en-enverhaal. Zo heeft de VDAB alle werkloze ingenieurs gescreend. We ondernemen dus acties, ten aanzien van bijvoorbeeld ingenieurs, en dan zowel voor werkloze als voor anderen.

Het openstellen van grenzen in 2009, bijvoorbeeld voor de Poolse werkgevers, een veel grotere bevolkingsgroep dan de Roemenen en de Bulgaren, heeft de knelpuntvacatures niet zomaar weggenomen. Dat is een blijvende inspanning die we nooit mogen opgeven, noch ten aanzien van de eigen werkzoekenden, noch ten aanzien van de arbeidsreserve die we zelf moeten proberen te activeren.

Wat de oproep van minister Lieten betreft over het klaarstomen van werkzoekenden, wil ik even de nieuwe cijfers geven. Ons streefcijfer was 65 procent. Het streefcijfer uit de beheersovereenkomst was 55 procent. Wij hebben dat opgetrokken naar 65 procent. Dit jaar halen we waarschijnlijk 66 procent. Het streefcijfer is dus gehaald. Volgend jaar willen we 70 procent halen. De oproep van minister Lieten is dus conform mijn oproep dat we de lat steeds hoger moeten leggen.

Wij doen met de VDAB ook bevraging van ex-cursisten. Je kunt nooit naar een invulling van 100 procent gaan. Het is natuurlijk interessant om te vragen aan cursisten waarom ze denken dat ze toch niet aan een job geraken, hoewel ze nu een bekwaamheid hebben in een knelpuntberoep. De helft van de cursisten die nog werkloos zijn, zegt dat ze als reactie

krijgen dat ze te weinig ervaring hebben. Daarom zetten we nog verder in om ze ervaring te kunnen laten opdoen, via stages, individuele beroepsopleidingen en andere.

U hebt het over een knelpuntberoepenpremie. Ik ben daar echt geen voorstander van. Als we dat zouden doen, moeten we rekening houden met de antidiscriminatiebepaling van Europa. Als we een premie op loon geven aan elke Vlaming die een knelpuntvacature invult, moeten we dat ook doen als een buitenlander een knelpuntvacature komt invullen in Vlaanderen. Dat lijkt me echt niet de juiste methode of een goede besteding van geld. Het alleen doen voor Vlamingen zou niet voldoen aan de antidiscriminatiebepaling.

Er is ook nog de Europese bepaling om overfinanciering via subsidiëring tegen te gaan. Dat zou ook nog een probleem kunnen zijn. Daarom lijkt het mij zinvoller om de financiële middelen verder in te zetten op competentieversterking en opleiding op de werkvloer dan op loonsubsidiëring. Die weg willen we verder ingaan.

Mevrouw Lydia Peeters: Dank u wel voor uw antwoord, minister.

Mijnheer Diependaele, we weten wel dat die Bulgaren en Roemenen kunnen komen met het gebruik van de arbeidskaarten, maar het gaat juist over de vraag naar de afschaffing van de huidige regeling met die arbeidskaarten. Ik heb daarover in het verleden een aantal schriftelijke vragen gesteld. In 2010 zijn er inderdaad 11.193 arbeidskaarten afgeleverd. In 2011 waren het er 14.866. Er worden dus toch heel wat arbeidskaarten afgeleverd. Ze komen effectief wel naar hier, maar ik wijs op de sociale dumping, waarvan toch door meerdere mensen sprake is. Ik herinner me dat dat in het verleden ook heel vaak het geval was voor de Poolse werknemers die bij ons op de scheepswerven kwamen werken en dergelijke. Dat blijft een heikel thema.

Minister, ik vind het alleszins goed dat uw houding niet negatief is, maar dat u eerder altijd een positieve houding hebt aangenomen, specifiek vanuit uw bevoegdheid Werk. Dat heb ik genoteerd. Ik dacht al bijna dat de CD&V-fractie vandaag met opzet wegbleef, om niet te moeten repliceren. *(Opmerkingen van mevrouw Patricia Ceysens)*

Zit de heer Bothuyne vast in de file? Dan heeft hij een geldig excuus. Het is markant dat hij dergelijke dingen schrijft in persberichten. Op zijn website geeft hij in een artikel van 6 december opnieuw expliciet aanbevelingen voor u, minister Muyters, omdat uw huidige beleid inzake economische migratie niet optimaal werkt. Wij denken dat we alles op alles moeten zetten om die economische migratie optimaal te laten invullen, te meer ook om al die openstaande knelpuntvacatures zo snel mogelijk ingevuld te krijgen.

U hebt zelf even verwezen naar de Federale Regering, minister. *(Opmerkingen van minister Philippe Muyters)*

Ik denk dat de zesde staatshervorming wel een oplossing zal bieden, want het wordt dan overgeheveld naar de gewesten. Bovendien hebben we het interministerieel overleg, de Adviesraad voor Buitenlandse Werknemers en het Technisch Comité, dat ingaat op praktische vragen.

Een collega van ons heeft daarover een schriftelijke vraag gesteld aan minister van Werk Monica De Coninck op het federale niveau. In haar antwoord verwijst ze expliciet naar zowel het Technisch Comité als de Adviesraad voor Buitenlandse Werknemers. Het Technisch Comité komt toch om de twee maanden samen. Ik neem aan dat u daar ook naartoe gaat. *(Opmerkingen van minister Philippe Muyters)*

Gaan de ambtenaren daar naartoe? Oké, maar zij zullen u toch wel briefen over wat daar gezegd wordt. Als men een positieve houding aanneemt, wordt daar het best zo veel mogelijk besproken. Vanuit Werk moeten we al het mogelijke doen om de openstaande vacatures ingevuld te krijgen. Het is zeker positief dat de cijfers in stijgende lijn gaan. Bij de bespreking van de beleidsbrief heb ik ook al aangekondigd dat, als we straks naar 70 procent gaan, dat zeker een goede zaak is voor de invulling van de knelpuntvacatures. Maar dat betekent nog altijd dat heel wat werkgevers op hun honger blijven omdat zij hun vacatures niet ingevuld krijgen.

Ik wil positief eindigen: we vinden het positief dat u positief staat tegenover het verhaal van de economische migratie, maar we vinden het iets minder positief dat u negatief staat tegenover ons voorstel over de toekenning van een knelpuntpremie. Ik kan u daarin niet volledig volgen, minister.

We hebben op dit ogenblik 217.000 werklozen. We hebben mensen die een uitkering krijgen van de RVA. We zouden die mensen een premie kunnen geven om een knelpuntvacature in te vullen. U wilt dat niet doen om discriminatie te vermijden en u stelt dat straks alle mensen naar hier kunnen komen om die premie op te strijken. Het verhaal lijkt toch op de 50-pluspremie, waarvan u wel een voorstander bent. U wilt een premie geven aan werkgevers als ze 50-plussers in dienst nemen en u wilt ook een premie voor mensen boven de 50 die een job opnemen. Als u een premie verleent, zullen de knelpuntvacatures sneller worden ingevuld.

Het verhaal van de knelpuntberoepen gaat al heel lang mee en we moeten actief naar andere oplossingen zoeken. Vorige week hebt u in de plenaire vergadering gezegd dat u geen voorstellen hoort. Wij hebben dat voorstel al een paar keer gelanceerd. Het is in het verleden al gebruikt en toen werkte het. Ik blijf op mijn honger wat betreft een duidelijke en onderbouwde juridische redenering dat het absoluut niet kan of mag. Dank u.

De heer Matthias Diependaele: Mevrouw Peeters, ik had het over de schriftelijke neerslag, waaruit dat wel degelijk blijkt, maar in uw mondelinge toelichting hebt u dat bijgestuurd. Goed, dat is maar een detail.

Ik sluit me wel gedeeltelijk aan bij uw opmerking dat het jammer is dat de heer Bothuyne zich maar op halve informatie heeft gebaseerd, maar uiteindelijk zitten we op dezelfde lijn.

Het raakvlak tussen arbeidsmarktbeleid en migratiebeleid is altijd groot. In een vorig leven ben ik daar ook nog mee bezig geweest. Volgens mij moet er op drie domeinen tegelijk een moeilijke strijd worden geleverd. Eerst moet je werken op de eigen arbeidsmarkt voor mensen van hier. In Brussel is 25 tot 40 procent van de allochtonen werkloos. We moeten zorgen dat we die mensen kunnen activeren. Ook ouderen zijn nog te weinig aan het werk. Een tweede deel betreft de EU-burgers, waarbij we onderhevig zijn aan Europese reglementering. Daarin moeten we ons inschakelen. We moeten ook zo zorgen dat we de nodige arbeidskrachten kunnen aantrekken voor onze economie. Ten derde gaat het om het aantrekken van mensen van buiten Europa, hooggekwalificeerde mensen en dergelijke. Ook dat wordt Europees geregeld. Op die drie domeinen zit je voortdurend in een moeilijke strijd.

Daaraan is altijd een migratiebeleid gekoppeld. U weet heel goed dat daartegen in het verleden fouten zijn gemaakt. Ik heb het dan over de jaren 50 en 60. Vanuit Limburg moet u zeker de ervaring hebben dat toen bepaalde zaken onvoldoende zijn aangepakt.

Ik geef toe dat we over heel wat zaken van het federale beleid kunnen kibbelen, maar als er één punt is waarop wij ons heel constructief opstellen en waarvoor wij trouwens samen al dingen hebben verwezenlijkt op federaal niveau, is het migratie. U hebt ongetwijfeld het debat in Terzake gisteren gezien. We moeten wel durven te erkennen dat we aandacht moeten hebben voor de koppeling van die twee beleidsdomeinen. We moeten voorzichtig zijn: de cijfers spreken voor zich. 6,1 procent komt naar hier voor een betaalde job. Dat doet toch een belletje rinkelen, zeker in vergelijking met Nederland of Duitsland. De minister heeft de cijfers gegeven.

Wij sluiten ons volledig aan bij wat u zegt, minister. We moeten opletten, zeker de komende jaren, als we eenmaal uit de crisis klimmen. Waarschijnlijk zullen we redelijk snel – hoe sneller, hoe liever – teruggaan naar een knellende arbeidsmarkt, zoals die nu nog deels in West-Vlaanderen bestaat. We moeten dan zorgen dat we voor de bedrijven voldoende arbeidskrachten kunnen aantrekken. Vanuit die drie domeinen – intern, uit de EU en buiten de EU – moeten we erop blijven inzetten om de juiste mensen aan te trekken.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn: Ik wil de bezorgdheden bijtreden die daarnet zijn geuit, met betrekking tot de bestaande misbruiken inzake arbeidsmigratie. Het totaal openstellen van de arbeidsmarkt zou voor ons niet echt verstandig zijn. Voor de invulling van knelpuntberoepen moet voor ons eerst en vooral worden nagegaan of hier geen arbeidskrachten beschikbaar zijn, alvorens buitenlandse arbeidskrachten worden aangesproken.

Er zijn momenteel meer dan 200.000 werkzoekenden in Vlaanderen. Die arbeidsreserve zou eerst moeten worden aangesproken. Er zijn trouwens ook al arbeidsreserves die op de markt komen ten gevolge van asielmigratie, regularisaties en vooral de grote volksmigraties in het kader van gezinsvorming en -hereniging. Veel van deze mensen komen trouwens op de arbeidsmarkt zonder dat er voorwaarden worden gesteld inzake competenties.

Ik ben me bewust van de problematiek van de knelpuntvacatures. Wat ons betreft, moet er ter zake eerst worden gefocust op de bestaande arbeidsreserves, al dan niet met premies, mevrouw Peeters. We moeten ons ervan bewust zijn dat we, met zo veel werkzoekenden, daar eerst prioritair aandacht aan moeten geven. Minister, u hebt daarnet uw visie en uw beleid wat genuanceerd. Het is jammer dat de heer Bothuyne hier niet tijdig is geraakt, om eventueel zijn visie wat te kunnen nuanceren.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Het is inderdaad spijtig dat de heer Bothuyne er niet is. Ik geef toch enkele opmerkingen vanuit onze fractie. We zijn tevreden dat minister Muyters de lijn volgt die is uitgezet door de heer Bothuyne. *(Gelach. Opmerkingen van de heer Matthias Diependaele, mevrouw Patricia Ceysens en minister Philippe Muyters)*

We zitten op dezelfde lijn, ik zal het zo zeggen. Er is mij gezegd: als je fractieleider wilt zijn, moet je af en toe de fractie naar voren duwen. Bij dezen is dat gebeurd. *(Rumoer)*

We zitten dus op dezelfde lijn, en dat is het belangrijkst. Fraude kun je als argument in beide richtingen gebruiken. Uit studies over hoe het is verlopen met andere Europeanen zoals de Polen, blijkt dat landen die bij de eerste hun deuren openzetten, de beste arbeidskrachten aantrekken. Dat is ook een element dat we in het achterhoofd moeten houden, zeker voor het invullen van knelpuntberoepen.

We hebben nog twee vragen. We zijn heel blij, minister, dat we op dezelfde lijn zitten, maar de perceptie is dat de federale overheid de maatregel heeft verlengd, onder meer met ondersteuning van Vlaanderen. Hoe zit het daarmee? Dit is misschien een detail, maar deze perceptie bestaat wel.

De maatregel is verlengd voor twee jaar. Wat is de houding van de Vlaamse Regering met het oog op de toekomst? We kunnen duidelijke standpunten innemen waardoor de foute of mistige perceptie verdwijnt. U kunt als Vlaams minister van Werk duidelijk stellen wat het standpunt is en vertellen dat de Vlaamse Regering en het Vlaamse Gewest, met steun van de Vlaamse sociale partners, en mijns inziens ook van deze commissie, dit in de toekomst toch anders willen invullen.

Minister Philippe Muyters: De perceptie kan natuurlijk direct worden gewijzigd via een groot krantenartikel met als titel ‘Commissie steunt Muyters in het openstellen van grenzen’. Dan is die perceptie weg. Nu is die er in de andere richting. Ik ben blij, mijnheer Van den Heuvel, dat we op dezelfde lijn zitten. Dat blijkt ook uit wat u voor de rest zei. U was er in het begin van de vergadering nog niet bij, maar ik deel ook uw mening dat degenen die eerst hun grenzen openstellen, de beste arbeidskrachten krijgen. Ik heb daarstraks al gezegd dat de vijf dagen om de arbeidskaart te krijgen, zelfs al een drempel kunnen zijn. Ik wou zelfs die wegnemen. Natuurlijk blijft de voorwaarde dat het moet zijn om te komen werken.

Op uw vraag wat er zal gebeuren na die twee jaar kan ik antwoorden dat dit de laatste twee jaar van zeven jaar overgangsperiode zijn. Er is dus geen vervolg meer: na volgend jaar gebeurt de openstelling automatisch en volledig.

Mevrouw Peeters, nu ik toch over het openstellen bezig ben, nog even het volgende, maar ik meen dat dit al duidelijk is. Het openstellen van de grenzen zal nooit door Vlaanderen kunnen gebeuren, ook niet na de zesde staatshervorming. Dat bedoel ik.

Er is dan wel een verkeerde perceptie, maar ik kan u de mails en zo meer tonen waarin wij zeggen dat vanuit Werk de openstelling mag gebeuren. Excuseer dat ik dan zeg dat de Federale Regering anders heeft beslist. U valt mij aan over een advies dat ik niet heb gegeven. U interpelleert me daarover. Ik kan alleen maar vaststellen dat de federale overheid het heeft gedaan.

Mijnheer Van den Heuvel, ik heb er geen probleem mee dat uw fractie kritisch bekijkt wat ik doe en of dat past in de visie die we samen hebben ontwikkeld met onze partijen in de Vlaamse Regering. Dat is uw rol als parlementslid. Voor mij kan en mag dat, maar bij dezen is dan ook een rechtzetting gebeurd. Dit is in orde.

Mevrouw Peeters, ik volg wat u zegt over de knelpuntvacatures. Hoe hoger, hoe beter, absoluut, het is de bedoeling dat wie de opleiding heeft gevolgd, effectief tot een job komt. We zetten daar ook verder op in. Maar als we nu effectief afleiden uit de bevraging van de 32 procent die geen job heeft, dat de reden volgens hen niet is dat de opleiding niet goed is, maar dat ze ervaring missen, dan zetten wij in op ervaring, op bijkomende IBO's. Ik hoop dat weer een stap verder wordt gezet en dat er na de opleiding een IBO of een stage beschikbaar is.

Over de premie verschillen we serieus van mening. De doelgroepenpremie kan bij Europa. Denken we aan 50-plussers of gehandicapten. Een algemene premie kan niet. De premie die er was, was een andere. Ik dacht eerst dat u die bedoelde. Het was geen premie op loon, maar een premie in de werkloosheid voor degenen die de opleiding zouden gaan volgen. Die premie werd door Frank Vandenbroucke geschrapt wegens niet efficiënt. De studies zou ik opnieuw moeten opzoeken.

Mijnheer Deckmyn, natuurlijk leggen wij eerst de focus op de eigen werknemers, binnen de mogelijkheden die daartoe bestaan. Ik kan alleen maar vaststellen dat zelfs als we een actie richten op alle werkloze ingenieurs in Vlaanderen – en we deden een actie die heel succesvol was –, er nog altijd een tekort is bij bepaalde firma's voor bepaalde soorten ingenieurs. En dan kijken we effectief naar het buitenland. Kijkt u naar de middelen die we inzetten. Daaruit blijkt heel duidelijk, overdonderend zelfs, dat we onze focus leggen op de eigen arbeidskrachten.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Mevrouw Lydia Peeters: Voorzitter, ik denk dat de meerderheidsfracties mij dankbaar moeten zijn, want het is de derde keer op rij dat we horen dat er intern kritiek op elkaar gegeven wordt. Als ik daar dan verduidelijking over vraag, krijgen we telkens weer de mededeling dat ze allen op dezelfde lijn zitten, dan zien ze elkaar weer heel graag. Het blijft spijtig dat de heer Bothuyne niet hier is, maar ik zal zijn website verder in de gaten blijven houden. *(Rumoer)*

Ik denk dat ik mijn job als bemiddelaar heb gemist, want ik moet vaak tussen de meerderheidspartijen bemiddelen. *(Gelach)*

Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik vind het alleszins goed dat u positief staat ten aanzien van de economische migratie en dat u al het mogelijke wilt doen om iets te doen aan de knelpuntvacatures. Wij blijven alleszins denken dat de knelpuntpremie gekoppeld aan het doelgroepenbeleid van bijvoorbeeld laaggeschoolden, een oplossing zou kunnen bieden. We zullen ook ons huiswerk maken, maar ik ben er nog altijd niet van overtuigd dat het niet kan. Ik denk nog altijd dat het een goede tool zou zijn om meer knelpuntvacatures ingevuld te krijgen.

Moties

De voorzitter: Door mevrouw Peeters, door de heer Diependaele, door de heer Van den Heuvel en door de heer Deckmyn werden tot besluit van deze interpellatie moties

aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering uitspreken.

De interpellatie is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Fatma Pehlivan tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over het advies 'Taalbeleid op de arbeidsmarkt' van de SERV-commissie Diversiteit
- 180 (2012-2013)

Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het SERV-advies 'Taalbeleid op de arbeidsmarkt'
- 182 (2012-2013)

Vraag om uitleg van mevrouw Lydia Peeters tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over taalbeleid en taalondersteuning op de arbeidsmarkt
- 312 (2012-2013)

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Muyters.

Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Voorzitter, minister, collega's, ik had eigenlijk mijn vraag gericht tot minister Bourgeois, maar doordat twee collega's een gelijkaardige vraag aan u stellen, ben ik hier terechtgekomen. Ik heb vernomen dat u overleg zou plegen met minister Bourgeois om tot een gezamenlijk antwoord te komen.

Minister, de commissie Diversiteit van de SERV heeft op 23 oktober haar advies 'Taalbeleid op de arbeidsmarkt' aan de pers voorgesteld. In het advies wordt gepleit voor meer flexibiliteit in het aanbod van taalopleidingen om anderstalige nieuwkomers vlugger te laten doorstromen naar werk of een beroepsopleiding. Een voorafgaande lange taalopleiding is niet wenselijk. Karel Van Eetvelt, voorzitter van de commissie Diversiteit, zegt zelfs: "Als de bedrijven en organisaties voldoende ondersteuning krijgen, kunnen anderstaligen perfect aan de slag vooraleer ze het Nederlands volledig onder de knie hebben. De werkvloer geeft hen de kans de taal verder te oefenen en zich te vervolmaken." Samengevat betekent dit dat het blijkbaar fout is om anderstaligen eerst een lange opleiding te laten volgen en hen pas daarna aan het werk te zetten.

Op 14 juni 2012 heb ik minister Bourgeois een vraag om uitleg gesteld over het civiele effect van inburgering. Mijn vraag ging meer bepaald over de valorisatie van het inburgeringscertificaat op de werkvloer, en dat is eerder uw terrein, minister. Een basiskennis van het Nederlands is daar onder meer een belangrijk deel van. In zijn uitgebreid antwoord heeft minister Bourgeois de aandacht gevestigd op de geïntegreerde taaltrajecten Nederlands als tweede taal (NT2), waaronder een traject Nederlands op de opleidingsvloer, die sinds 2008 lopen met steun van het Europees integratiefonds. In het huidige schooljaar worden deze projecten voor een laatste keer gefinancierd door Europa. Het zou volgens de minister de bedoeling zijn dat deze trajecten nadien verankerd worden in het reguliere aanbod.

Het inburgeringstraject heeft niet de bedoeling om de inburgeraars na het behalen van het attest rechtstreeks te laten instromen op de arbeidsmarkt. Er wordt aansluitend wel een professionele loopbaanoriëntatie aangeboden door de VDAB. Dit lijkt dan toch in tegenspraak te zijn met het koppelen van een kortere taalopleiding aan een intensieve taalopleiding op de werkvloer.

De commissie Diversiteit pleit voor een veel vluggere instroom op de arbeidsmarkt – en dat zal gezien de discussie van daarjuist ook wel nodig zijn – met onder meer mogelijkheden om taalopleiding en taalverwerving te combineren met werk. Gezien de vaak moeilijke aansluiting tussen inburgering en arbeidsmarkt, zou minister Bourgeois het voortouw kunnen nemen voor het 'werkplekleren' bij de overheid voor inburgeraars en anderstalige nieuwkomers, dit gecombineerd met een intensieve taalverwerving op de werkplek. De overheid zou hiermee een voorbeeldfunctie kunnen vervullen.

Een ander pijnpunt is volgens deskundigen het tekort aan inwerkingsconsulenten en NT2-instructeurs bij de VDAB. Er blijken er slechts een honderdtal bezig te zijn met inwerking en taalbeleid voor een groep van 30.000 werkzoekenden die het Nederlands onvoldoende beheersen.

Minister, u hebt waarschijnlijk ook het uitgebreide advies van de SERV gelezen. Het zou ons te ver leiden om er nu diep op in te gaan, maar het is toch wel nodig dat het een keer grondig kan worden besproken. De commissie Diversiteit heeft met het advies een stevige voorzet gegeven voor de verdere discussie over de uitbouw van een intensiever en flexibeler taalbeleid op de arbeidsmarkt, zowel privé als voor overheid. Het bevat mijns inziens meer dan voldoende suggesties en concrete voorstellen die kunnen worden getoetst aan een gecoördineerd beleid inzake inburgering en integratie.

Minister, ondernemingen zitten blijkbaar niet te wachten op het inburgeringscertificaat om inburgeraars en anderstalige nieuwkomers aan het werk te zetten, althans volgens de commissie Diversiteit van de SERV. Mits voldoende steun van de overheid voor een flexibel en performant taalbeleid kunnen mensen vlugger aan het werk gezet worden, zowel op de private arbeidsmarkt als bij de overheid. Graag vernam ik uw standpunt hierover.

In zijn antwoord op 14 juni 2012 heeft minister Bourgeois verwezen naar een werkgroep die moest bekijken hoe de samenwerking tussen de onthaalbureaus en de VDAB kon worden verbeterd. Zijn er al voorstellen voor een betere samenwerking geformuleerd? Zijn de samenwerkingsprotocollen ondertussen bijgestuurd? Heeft dat al kunnen leiden tot een vluggere doorstroming naar werk of een beroepsopleiding, eventueel met actieve taalverwerving op het werk?

Hoe staat u tegenover het werkplekleren voor inburgeraars en anderstalige nieuwkomers bij de Vlaamse overheid? Deze vraag is eigenlijk specifiek gericht tot minister Bourgeois, maar u zult erop antwoorden, vermoed ik.

Zal het advies 'Taalbeleid op de arbeidsmarkt' van de commissie Diversiteit van de SERV aanleiding geven tot overleg tussen u, minister Bourgeois en minster Smet, want de organisatie van NT2 is zijn bevoegdheid?

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Voorzitter, minister, mijn vraag is er ook gekomen naar aanleiding van het SERV-advies. We hebben er hier in de commissie al een paar keer over gepraat. Het SERV-advies is de moeite waard om er even bij stil te staan, er staan immers ook een aantal duidelijke aanbevelingen in.

Ik wil het eerst nog even hebben over de cijfers. In uw beleidsbrief hebt u nog eens herhaald dat het de doelstelling is om te proberen om tot een 100 procent sluitend bereik te komen van werkzoekenden met taalachterstand. Dat is zeer ambitieus. Ik ben me daarvan bewust. De laatste cijfers tonen aan dat ongeveer 87 à 88 procent van deze werkzoekenden met een taalachterstand wordt bereikt. Maar dat is een screening. Dat voldoet al aan de definitie van 'worden bereikt'. Maar een screening is en blijft vrijblijvend. Belangrijker is of er een specifieke actie is naar die werkzoekenden met een taalachterstand. Screening is een eerste – noodzakelijke – stap, maar absoluut niet voldoende. Men kan dus wel zeggen dat 88 procent wel eens de revue passeert, maar een belangrijker cijfer is of er een specifieke actie is, en na zes maanden blijkt dat wellicht.

Over de cijfers valt nog iets te zeggen. Daar zal ik straks nog een vraag over stellen, namelijk dat zowat 40 procent van werkzoekenden met een taalachterstand na zes maanden nog geen specifieke actie aangeboden heeft gekregen. Een deel is misschien intussen al uitgestroomd, maar er is toch een gap van ongeveer 30 procent. We kunnen er niet van uitgaan dat die volledige 30 procent is uitgestroomd.

De SERV zegt ook iets over het tekort aan schakelopleidingen.

Een volgende opmerking van de SERV is dat er geen abrupt einde mag komen aan taalopleidingen wanneer men de overstap maakt van het statuut van werkzoekende naar het hebben van een job. Dat vind ik een terechte opmerking. Het is belangrijk dat op dat vlak ook inspanningen worden geleverd. De SERV doet in dit verband de volgende suggestie. De grote bedrijven leggen nu in sterke mate beslag op de capaciteit van taalopleidingen. Misschien hebben deze grote bedrijven de opdracht om zelf intern ietwat ruimere opdrachten te krijgen. Dat is een suggestie van de sociale partners, die volgens mij toch wel interessant kan zijn.

Ten slotte vraagt men ook een ruimer avond- en weekaanbod voor taalopleidingen specifiek voor werkzoekenden.

Minister, hoeveel procent van de werkzoekenden met taalachterstand wordt op dit moment zes maanden na inschrijving sluitend bereikt? 40 procent wordt niet bereikt. Er is een stuk uitstroom bij. Kunt u daar wat meer duiding bij geven? Hoe evalueert u de evolutie van dit percentage? Ik vind het te gemakkelijk om te stellen dat bijna 90 procent gescreend wordt. Screening is de eerste stap, maar is niet voldoende. Zijn bijkomende acties nodig? Bent u het eens met de suggestie van de SERV om in meer schakelopleidingen te voorzien?

We moeten ervoor zorgen dat de overgang van werkloosheid naar een job niet het einde betekent van het volgen van een taalopleiding. Hoe pakken we dat aan?

Wat met de suggestie van de SERV om aan grotere bedrijven te vragen een extra inspanning te doen om ook in interne taalopleidingen te voorzien? Zo kan de capaciteit van de VDAB en andere instellingen opnieuw wat ruimer worden opengetrokken.

Ten slotte, hoe staat u tegenover de suggestie van de SERV om in een ruimer weekend- en avondaanbod te voorzien voor anderstalige werkenden?

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Mevrouw Lydia Peeters: Er is al veel gezegd door de twee collega's, in verband met taalbeleid en taalondersteuning. Wij hebben deze keer wel het advies van de SERV gevonden. De kernboodschap die hierin staat voor taalbeleid en taalondersteuning spreekt voor zich. Er staat expliciet: "Er is in Vlaanderen nog heel wat werk aan de winkel op het vlak van taalbeleid en taalondersteuning, (…) ook ten aanzien van anderstalige werkenden en werkzoekenden en ten aanzien van ondernemingen en organisaties die met anderstaligheid te maken hebben."

Ik heb in het verleden ook al enkele schriftelijke vragen over dit onderwerp gesteld. We zien dat op dit ogenblik het aantal taalopleidingen in stijgende lijn zit. In 2010 hadden we er ongeveer 8500, in 2011 zijn er ruim 9100 gestart. Dat is een positieve zaak.

Anderzijds wil ik ook nog verwijzen naar het VESOC-loopbaanakkoord van 17 februari, want daarin lezen we ook dat, in navolging van de competentieagenda 2010, de minister van Onderwijs met de sociale partners en de onderwijsverstrekkers in overleg zal gaan met het oog op het maken van bijkomende afspraken rond het voorkomen van ongekwalificeerde uitstroom, en dat ook hierbij het thema taalondersteuning en taalbeleid aan bod moet komen.

Ook in uw beleidsbrief hebt u het gehad over de noodzaak van een bijsturing en verbetering van de uitvoering van de afspraken voor het kader NT2. Ook hier is al aangekondigd dat er afspraken zouden worden gemaakt met de minister van Onderwijs. Wat dat betreft, sluit ik me aan bij de vraag van mevrouw Pehlivan. Is er de facto al overleg geweest met de minister

van Onderwijs? Zo ja, kunt u daar al iets meer over vertellen? Zo nee, wanneer is er dan een nadere datum gepland?

Welke concrete stappen ziet u op korte en middellange termijn om de uitvoering van het afsprakenkader NT2 te verbeteren en bij te sturen? Welke procedure wordt hier vooropgesteld? Wat is de regierol van de VDAB ten aanzien van het evolueren van anderstalige werkzoekenden? Binnen welk tijdspad moet de bijsturing van het sluitend taalbeleid een feit zijn?

Plant u ook overleg met de diverse werkgeversorganisaties met het oog op het uitwerken van gepaste en flexibele instrumenten voor ondernemingen bij de aanwerving van anderstaligen, zoals aangehaald in het advies van de SERV?

Een naadloze overgang binnen het NT2-aanbod en doorstroom na NT2 naar vervolg-opleidingen en werk wordt in de beleidsbrief Werk een aandachtspunt genoemd. Hoe ziet u de concrete uitwerking hiervan, en werden ook hier reeds in overleg inspanningen gevraagd van de VDAB?

De voorzitter: De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys: Voorzitter, ik wil heel kort het woord vragen omdat ik zou willen verwijzen naar de bespreking van de beleidsbrief, waar we al gesproken hebben over de 'territoriumgevechten' – dat is misschien een zwaar woord – tussen Onderwijs en Werk. We hebben het vroeger nog al eens aangehaald naar aanleiding van de eerder verworven competenties (EVC). Blijkbaar is het voor Onderwijs zeer moeilijk om daar het terrein te delen en samen te werken met Werk.

Ik denk dat we daar ook hier weer mee te maken hebben. Ik hoor ook geruchten als zou de VDAB niet als volwaardige partner worden beschouwd door de mensen van Onderwijs. Ik heb het dan niet over de ministers of de beleidsfuncties, maar eerder over de administraties. Ik vermoed dat dit hier ook een rol speelt.

Minister, ik kan moeilijk vragen wat u daarvan vindt, want daar is al over gesproken. Ik wil echter toch nog eens onderstrepen dat het een spijtige vaststelling is dat dit een efficiënte en effectievere werking in de weg staat.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Mevrouw Güler Turan: Minister, ik denk dat mijn vraag niet evident zal zijn. Ik zal het dus ook niet erg vinden als u zegt dat u mijn vraag nu niet kunt beantwoorden. Ik ben gewoon benieuwd naar het volgende.

Er staat zo meteen ook nog een vraag om uitleg van mezelf op de agenda over de torenhoge jeugdwerkloosheidscijfers. Er wordt in dat verband nogal eens gezegd dat het ongekwalificeerde jongeren zijn die ook een taalachterstand hebben. Dat is natuurlijk wel een heel specifieke groep. In hoeverre hebben de jongeren die nu deel uitmaken van de jeugdwerkloosheid in de grootsteden en centrumsteden, een taalachterstand, en in hoeverre moeten deze jongeren die taalcursussen volgen? Ik wil dit eventueel als schriftelijke vraag stellen. Er wordt ook altijd gezegd dat deze jongeren ongekwalificeerd zijn, maar dat ze ook Nederlands moeten spreken en kennen. Daar ben ik het uiteraard mee eens. Maar hebben we daar een zicht op? In hoeverre moeten we voor deze jongeren een speciaal aanbod uitwerken of niet?

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Minister, ik heb een tijdje geleden een schriftelijke vraag gesteld over de cursussen Nederlands op de werkvloer en over de VDAB. Dit sluit hier toch wel bij aan.

De problematiek van anderstaligen en de kennis van het Nederlands, en hoe hen daarnaartoe te leiden, komt regelmatig terug in verschillende commissies. Dat is geen eenvoudige kwestie. Er zijn verschillende visies op.

Wat het advies van de SERV betreft: persoonlijk vind ik het niet zo heel absurd dat mensen een redelijke kennis van het Nederlands hebben alvorens ze op de werkvloer gaan. Ik heb vorig jaar een stage gevolgd bij Monsanto, en daar vond men dat een van de basisprincipes omdat men ervan uitging dat anders de veiligheid in het bedrijf in het gedrang kwam. Het was evident dat de mensen daar Nederlands kenden.

Uit het antwoord op mijn schriftelijke vraag blijkt dat het aantal cursussen Nederlands op de werkvloer die de VDAB organiseert, in stijgende lijn zit. In sommige provincies stijgt het zelfs zeer hard. Ik beschouw dit ook als een stuk werkplekleren. De mensen van de VDAB gaan ernaar toe. De mensen zijn op de werkvloer. Dat is dus een stuk werkplekleren. Mevrouw Pehlivan vroeg daar ook al naar. Uit uw antwoord blijkt ook dat het aantal cursussen en projecten die aangeboden worden aan werkzoekenden ook in stijgende lijn zit. Ik heb het dan over de individuele beroepsopleiding met taalondersteuning (IBOT). Er is dus al een redelijk aanbod, wat niet wegneemt dat er blijvende aandacht moet zijn, dat er blijvend op moet worden ingezet.

Er zijn nog een aantal andere suggesties in het SERV-advies, onder andere het taalbeleid in de bedrijven zelf. Ik vind het evident dat er in de bedrijven een toegankelijk Nederlands wordt gebruikt.

Minister, mijn vraag is of u gaat blijven inzetten op die cursussen op de werkvloer. Er is een stijgende lijn merkbaar. Ik sluit me ook aan bij de vragen van collega Van den Heuvel met betrekking tot de werkzoekenden. Ten slotte, louter uit nieuwsgierigheid, hoe staat u zelf tegenover het feit dat een aantal grote bedrijven cursussen opslorpen? Zou het inderdaad niet beter zijn dat ze zelf initiatieven zouden nemen?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Voorzitter, het is een beetje moeilijk voor mij om te antwoorden vanwege de vragen die mevrouw Pehlivan aan collega-minister Bourgeois heeft gesteld. Ik stel voor dat ik het op de volgende manier aanpak. Ik geef het antwoord dat minister Bourgeois mij heeft bezorgd op de vraag om uitleg van mevrouw Pehlivan. In mijn antwoorden op de vragen van de andere collega's zullen echter ook heel wat elementen zitten die betrekking hebben op de vraag van mevrouw Pehlivan.

Sta mij dus toe eerst gewoon weer te geven wat minister Bourgeois mij heeft bezorgd. Hij stelt dat hij met betrekking tot de vragen 1 en 3 uitvoerig heeft geantwoord over de plaats van het inburgeringscertificaat in het integratieproces en de mogelijke rol van de werkgevers, alsook over het werkplekleren voor inburgeraars en anderstalige nieuwkomers in de commissie Bestuurszaken van 6 november 2012. Bovendien krijgt ook het taalbeleid een plaats in het nieuwe Integratiedecreet. De Vlaamse Regering trekt dus resoluut de kaart van meer structurele aandacht voor het gebruik en het leren van het Nederlands in alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid. Het bijwerken van de samenwerkingsprotocols tussen VDAB en Inburgering zal deel uitmaken van de uitvoering van het nieuwe Integratiedecreet. Hierin zitten al enkele elementen vervat die de samenwerking zullen verbeteren. Een van die problemen in de samenwerking tussen beide organisaties betreft gegevensuitwisseling. De nieuwe Kruispuntbank Inburgering, die in gebruik zal worden genomen in 2013, kan daar een mouw aan passen. Voor vraag 4 zegt minister Bourgeois dat ze het advies van de SERV over taalbeleid zullen meenemen in de besprekingen over de evaluatie en de bijsturing van het afsprakenkader NT2.

Mevrouw Pehlivan, dat was dus het antwoord van minister Bourgeois. Uw vragen die in sterkere mate te maken hadden met de bevoegdheid Werk, zullen echter nu ook nog wel aan bod komen bij de antwoorden die ik zal geven op de andere vragen die hier zijn gesteld.

Mevrouw Turan, aantallen kan ik niet geven – maar dat had u ook niet verwacht –, maar ik kan natuurlijk wel uitleggen welke filosofie erachter zit. Voor iedereen die bij de VDAB aankomt, proberen we die sluitende aanpak van taalbegeleiding te verwezenlijken. Ik ga nog

even duidelijk maken wat dit precies betekent, ook voor mijnheer Van den Heuvel. Ik kreeg namelijk bijna de indruk – al hebt u het misschien zo niet bedoeld – dat er in die percentages alleen screening zou zitten. Dat is zeker niet het geval. Voor sommigen gaat het alleen om screening, maar anderen zitten in die zes maanden al verder.

Om een sluitend taalbeleid te voeren, krijgt elke nieuw ingeschreven werkzoekende kort na zijn inschrijving een screening van zijn kennis van het Nederlands. Als dat Nederlands ontoereikend is, dan wordt de nieuw ingeschreven werkzoekende doorverwezen naar een Huis van het Nederlands voor een test en een niveaubepaling. Vervolgens krijg de Nederlandsonkundige werkzoekende een gepaste opleiding NT2 als onderdeel van een traject naar werk. Anderstalige werkzoekenden kunnen zo worden doorverwezen naar de basiscursus Nederlands die wordt gegeven door de reguliere aanbodverstrekkers of naar een schakelopleiding NT2 binnen de VDAB.

De VDAB-consulent volgt op of de werkzoekende doorstroomt naar een gepast aanbodverstrekker onderwijs. Een anderstalige werkzoekende wordt door de VDAB als sluitend bereikt beschouwd als hij binnen de zes maanden na instroom een NT2-actie gestart is of in een traject gestapt is. Mijnheer Van den Heuvel, dat blijft in positieve zin evolueren. In mei was het nog 88 procent, maar eind oktober was 90 procent van de anderstalige werkzoekenden op die manier sluitend bereikt.

In uw vraag had u het ook over een percentage van 40 procent. Die 40 procent die niet werd bereikt door een specifieke actie of een traject van NT2, is intussen gezakt naar 36 procent. Het goede nieuws is dat ik ook weet hoeveel van die 36 procent naar werk gaat, met name 25 procent. Dat betekent dat 11 procent niet werd bereikt via een specifieke actie of een traject NT2.

De VDAB is dit najaar dan ook gestart met een onderzoek naar de oorzaken van een minder vlotte doorstroom binnen NT2 en van NT2 naar beroepsopleidingen. Op basis van dat onderzoek wordt begin 2013 een actieplan opgesteld binnen de VDAB om ervoor te zorgen dat de instap in basiscursussen verhoogt, dat de doorstroom vanuit basisopleidingen bij de erkende opleidingsverstrekkers naar vervolgopleidingen bij de VDAB en de doorstroom vanuit de schakelpakketten bij de VDAB naar beroepsopleidingen bij de VDAB of partners van de VDAB verhoogt.

Het bestaande aanbod aan schakelpakketten NT2 wordt continu aangevuld en bijgestuurd vanuit de noden op de arbeidsmarkt. Vooral voor zwakkere en specifieke doelgroepen wordt er een meer gediversifieerd aanbod gezocht. Zo zal een aanbod worden uitgebouwd in de kinderzorg en eventueel ook voor andere onderdelen in de zorgsector.

Om de finaliteitsopleidingen laagdrempeliger te maken, heeft de VDAB in 2012 geïnvesteerd in het uitwerken van een NodO+-concept (Nederlands op de Opleidingsvloer). De loutere begeleiding van anderstalige cursisten wordt uitgebreid met het ondersteunen van instructeurs en consulenten in de finaliteitsopleidingen. Vanaf 2013 zal deze methodiek verder worden uitgedragen naar opleidingen bij partners van de VDAB.

Wat de overgang van onderwijsopleiding naar werk betreft, hoeft de tewerkstelling niet noodzakelijk het einde van de taalopleiding te zijn. Er zijn mogelijkheden om op de werkvloer verder de taal te leren. Men heeft al een basiskennis, maar men kan verder leren op de werkvloer. Die lange trajecten zijn niet de praktijk. Men kan een lang traject hebben indien men geen enkele kennis heeft van de taal. Dat hangt af van het niveau. In het ene bedrijf kan de situatie trouwens compleet anders zijn dan in het andere bedrijf.

De VDAB voorziet in taalondersteuning tijdens de individuele beroepsopleiding. De VDAB kan ook voorzien in Nederlands op de werkvloer. We mogen ook niet vergeten dat tewerkstelling vaak kansen biedt om juist meer taalcompetenties te verwerven.

Binnen het beleidsdomein Onderwijs zal men bekijken welke mogelijkheden er zijn om flexibeler over te stappen van dag- naar avondopleiding. Iemand die werk vindt, kan op die manier nog verder die taalopleiding volgen.

Een sluitend taalbeleid op de arbeidsmarkt vergt effectief inspanningen van verschillende partners: de werkgevers, de werknemers, de werkzoekenden, de overheid, de onderwijsverstrekkers enzovoort. Binnen een HR-beleid en een opleidingsplan van de werkgever zou men daar ook aandacht voor kunnen hebben en in taalcursussen kunnen voorzien.

Het is onze bedoeling om de werkgevers bij te staan zodat ze op termijn zelf meer inspanningen kunnen doen conform wat de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) naar voren schuift. Als we kunnen evolueren naar een zelfwerking van de grotere bedrijven, dan komt er opnieuw ruimte vrij om elders in te zetten. Dat is zeker onze bedoeling, mevrouw Vermeiren.

Mijnheer Van den Heuvel, de suggestie om het aanbod van anderstalige werkzoekenden te verruimen, is terecht. De VDAB werkt binnen de budgettaire beperkingen verder aan de optimalisering van het aanbod van die taalondersteuning op de werkvloer.

Mevrouw Peeters, de werkgroep inzake ongekwalificeerde uitstroom is al samengekomen en werkt aan een gedragen actieplan. Het thema wordt getrokken door het domein Onderwijs en Vorming.

Tussen het kabinet Werk en het kabinet Onderwijs zijn er de afgelopen maanden al verschillende gesprekken geweest over het afsprakenkader NT2. Op korte termijn willen minister Smet en ikzelf een aantal afspraken uit het afsprakenkader concretiseren. Samen met minister Bourgeois denken we dan bijvoorbeeld aan de verbeterde gegevensuitwisseling via de Kruispuntbank Inburgering tussen de verschillende actoren.

In de beleidsbrief Onderwijs en Vorming 2012-2013 staat dat minister Smet onderhandelingen zal starten over de evaluatie en bijsturing van het afsprakenkader. Mijnheer Laurys, er is bij de drie ministers een duidelijke wil aanwezig om op dezelfde manier samen te werken.

De regierol van de VDAB ten aanzien van anderstalige werkzoekenden moet zeker en vast nog verder evolueren. De VDAB is daarom al gestart met gesprekken met de aanbodverstrekkers over het inrichten van intensievere basiscursussen NT2 voor werkzoekenden en over de gegevensuitwisseling en communicatie over werkzoekende cursisten. Momenteel wordt het waarmaken van de regisseursrol nog bemoeilijkt door een onvolledige gegevensuitwisseling tussen de VDAB en de onderwijspartners.

De timing van de bijsturingen zal worden bepaald in overleg met Onderwijs.

Mijnheer Van den Heuvel, een datum voor concreet overleg met de werkgevers is nog niet vastgelegd. Vanuit de VDAB is gepland om in 2013 die acties te starten met het oog op het introduceren van het taalbeleid binnen de bedrijven zelf. Daarbij zullen de instrumenten van de individuele beroepsopleiding met taalondersteuning (IBOT), Nederlands op de Werkvloer en integraal werkplekleren verder worden ingezet. We zullen ook de helpmodule – hoe efficiënt leren praten met anderstaligen – en de taaltool – praktijkgerichte taaltips voor collega's in het bedrijf – promoten. De ondernemingen kunnen worden bijgestaan met die module en die taaltool bij het uitbouwen van het eigen taalbeleid binnen het bedrijf. Het zijn dus hulppakketten voor de werknemers. Het is de bedoeling dat ook de andere werknemers worden ingezet in een opleidingsbeleid ten aanzien van anderstaligen. Die acties zullen samen met de Huizen van het Nederlands gebeuren.

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: We hebben in de commissie Inburgering al uitgebreid gedebatteerd met minister Bourgeois over de inburgeringscertificaten. De SERV stelt zich daarover in een document van 20 januari, dus voor het inburgeringscertificaat was opgenomen in de beleidsbrief en daarover een discussie had plaatsgevonden in de commissie, een aantal vragen. Ik citeer: "Er moet worden over gewaakt bij de werkgevers geen verkeerde verwachtingen ten aanzien van inburgeringsattesten en -certificaten te creëren indien

werkgevers zouden gaan denken dat iemand met een inburgeringscertificaat en een niveau Nederlands A2 voor eender welke baan perfect inzetbaar is wat de kennis van het Nederlands betreft." Ik zou dit verder met minister Bourgeois kunnen bespreken, maar eigenlijk valt dit onder uw bevoegdheid.

In de NT2-taallessen zitten er verschillende groepen. Er bestaat dus wel diversiteit binnen die groep. Ik heb het echter over de nieuwkomers, over de mensen die hier net zijn en het inburgeringsproces moeten doorlopen. Mevrouw Peeters had het daarnet in haar interpellatie over de vraag of we onze markt moeten openzetten voor Bulgaren en Roemenen. Op een of andere manier komen die mensen toch naar hier, in het kader van gezinshereniging of van een arbeidskaart B die ze hier hebben gekregen. De vraag is echter hoe we inburgering en werk dichter bij elkaar kunnen brengen. Ik ben benieuwd hoe u daarover denkt vanuit de werkgeversorganisatie.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Wat de cijfergegevens betreft, is het een positieve boodschap. De cijfers gaan de goede richting uit. 90 procent is een mooi cijfer. Ik vind het nog belangrijker dat u hebt meegedeeld dat na zes maanden het aantal mensen dat niet is bereikt met een specifieke actie, is gedaald naar 36 procent.

Minister Philippe Muyters: Het gaat over twee verschillende zaken. Enerzijds is er de aanpak en de vraag of ze op een of andere manier worden bereikt. Daarnaast wordt 36 procent door geen enkele actie bereikt. En van die 36 procent heeft 25 procent werk gevonden. 11 procent is noch door een NT2-traject noch door een andere specifieke actie bereikt.

De heer Koen Van den Heuvel: Dat is een target van bijna 90 procent. Dat cijfer is oké. Op dat vlak doet de VDAB zijn job, ondanks de macrocijfers die we deze week nog hebben kunnen lezen, waarbij taalachterstand heel belangrijk is. Het is een geruststelling dat de VDAB alle zeilen bijzet.

Bij de wachtlijsten zouden er nogal sterke regionale verschillen zijn, niet tussen noord en zuid, mijnheer Diependaele, maar intern in Vlaanderen. Hoe komt dat, minister, en wat doet u eraan?

De VDAB zit in de tweede lijn. Het onderwijs heeft zijn taak te vervullen in de eerste lijn, zeker qua opleiding voor jongeren. In verband met de aansluiting arbeidsmarkt-onderwijs hebben we het er al over gehad dat we de indruk hebben dat de samenwerking tussen de administraties beter kan. Dit element toont ook aan hoe essentieel het is dat Onderwijs en Werk goed kunnen samenwerken. Daaraan moeten we allen werken. Vanuit de commissie moeten we de VDAB en de administratie oproepen om bepaalde gevoeligheden te vergeten. Samenwerken is de opdracht, en dat lijkt ook absoluut noodzakelijk voor dit probleem.

Mevrouw Lydia Peeters: Minister, de SERV heeft inderdaad gezegd dat er nog heel wat werk aan de winkel is. U hebt een omstandig antwoord gegeven, op heel wat verschillende onderdelen van de vragen. Daaruit blijkt eigenlijk ook dat er nog heel wat werk is.

Ik heb nog een detailvraag over IBOT. De SERV stelt dat de VDAB dat sterker zou moeten promoten. Verderop in het advies van de SERV staat dat het heel beperkt wordt gebruikt. Als ik het goed heb, waren er voor 2011 68 cursisten, waarbij er dan ook nog een ondervertegenwoordiging was van allochtonen. Ik stel me de vraag wie die enkele cursisten zijn. Het lijkt me goed om dat op te volgen en het advies van de SERV mee te nemen, om een tandje bij te steken.

Minister Philippe Muyters: Ik ben het daarmee eens, mevrouw Peeters. IBOT heeft volgens mij nog meer potentieel dan wat vandaag wordt benut. Ik kan u de namen niet geven van wie dat nu volgt, maar ik neem het zeker mee.

Mevrouw Pehlivan, in mijn antwoord zat heel veel in verband met uw vragen. Ik antwoord natuurlijk niet vanuit de werkgeversorganisaties, maar als minister van Werk. De bedoeling is dat men na inburgering een basiskennis Nederlands heeft. Die zal zeker onvoldoende zijn voor bepaalde jobs, vanzelfsprekend. Maar daarvoor zijn er juist de programma's als IBOT en Nederlands op de Opleidingsvloer. Daarom ontwikkelen we die tools, om ondernemingen te helpen, zodat de andere werknemers mee die werknemer de taal kunnen bijbrengen. We zetten daarop in, rekening houdend, via de screening, met het niveau van die persoon.

Mijnheer Van den Heuvel, de wachtlijsten zitten niet bij Werk, maar bij Onderwijs. De oproep tot samenwerking heb ik duidelijk begrepen. Die is er bij de ministers en daar moet die beginnen. Dat moeten we vertalen naar de basis. De vaste wil is er, het komt er nu op aan om daaraan verder te werken.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Chokri Mahassine tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het aanvaarden van jobs onder niveau door hooggeschoolden
- 368 (2012-2013)

De voorzitter: De heer Mahassine heeft het woord.

De heer Chokri Mahassine: Minister, uit een onderzoek van professor arbeidseconomie Bart Cockx van de Universiteit Gent blijkt dat Vlaamse werkloze jongeren die een betrekking onder hun scholingsniveau aanvaarden, er langer over doen om een job op niveau te vinden. Het gaat over zowat de helft van de jongeren, want volgens de onderzoekers heeft 34 tot 59 procent van de eerste jobs een lager scholingsniveau dan wat op school verworven werd. Dat is een onaangepaste match, maatschappelijk en economisch niet efficiënt en dus nadelig.

Voor meer dan de helft van de werkloze schoolverlaters die een job aanvaarden, duurt het bijna tien jaar vooraleer ze een job vinden op hun scholingsniveau. Nochtans zou de helft van deze groep al binnen de drie maanden passend werk hebben kunnen vinden. Dat concluderen de onderzoekers op basis van simulaties. Voor schoolverlaters is eender welke job aanvaarden dus eerder een rem dan een springplank naar een betrekking op niveau. Wie een job aanvaardt, solliciteert immers minder snel en vreest ook dat toekomstige werkgevers dit eerder negatief bekijken. Bijkomend nadeel is ook dat overgeschoolden geen bijkomende opleidingen meer volgen.

De onderzoekers geven als verklaring dat jongeren de jobs onder hun niveau aanvaarden uit financiële noodzaak of omdat ze niet beseffen dat ze riskeren lang in dergelijke jobs vast te zitten. Er wordt wel een onderscheid gemaakt tussen langdurig werklozen, die 50 procent kans hebben om na een half jaar nog steeds werkloos te zijn, en jonge schoolverlaters die slechts enkele maanden werkloos zijn. Voor hen is er 50 procent kans dat zij binnen de maand een werkaanbieding op niveau ontvangen. Zij pleiten ervoor dat pas afgestudeerde schoolverlaters door begeleiding duidelijk wordt gemaakt dat een job onder niveau aanvaarden, niet altijd aangewezen is.

De onderzoekers trekken de maatregelen van de Federale Regering in twijfel, waarbij de wachtuitkering werd verlengd en de druk om een job te aanvaarden werd verhoogd. Ook de versoepeling van de notie 'passende dienstbetrekking' na drie in plaats van zes maanden is volgens de onderzoekers economisch inefficiënt. Het is een stellingname die ons toch doet nadenken.

Minister, kunt u zich vinden in de conclusies van het onderzoek? Op welke manier maakt de VDAB schoolverlaters en werkgevers bewust van de mogelijke valkuil van het aanvaarden van een job onder niveau? Wordt een maximaal of ideaal scholingsniveau opgenomen in de

instrumenten van de VDAB, bijvoorbeeld de Competentdatabank? Welke effecten hebben de maatregelen van de federale overheid inzake wachtuitkering en passende dienstbetrekking op het aanvaarden van jobs onder het niveau? Kunt u dit eventueel ook met cijfers aantonen?

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: Mijnheer Mahassine, ik begrijp uw bezorgdheid absoluut. Ik spreek uit ervaring, want ik ben zelf met een diploma rechten in het familiebedrijf als metserdiender begonnen. En ik zit nog niet op niveau. *(Gelach)*

Ik weet dus waarover ik het heb. Ik heb de studie ook eens doorgenomen en volgens mij ontbreekt er één aspect waaraan in andere Europese landen wel veel aandacht wordt besteed: we moeten ervoor zorgen dat we iedereen zo snel mogelijk en zo lang mogelijk op de arbeidsmarkt brengen en houden. We hebben ze daar nodig.

Ik deel wel uw bezorgdheid dat we ervoor moeten zorgen dat die mensen effectief hun loopbaan in handen nemen en sneller gaan zoeken naar een job op hun maat. Dat wordt te weinig gedaan, begrijp ik uit die studie. Er ontbreekt daar een schakel. Mensen die een job hebben, berusten daar een beetje in en hebben niet meer de incentive om verder te zoeken naar een job op hun maat. Het is deels ook de verantwoordelijkheid van die mensen om te blijven zoeken.

We mogen dit niet aangrijpen om maatregelen, waarmee we zorgen dat iedereen zo snel mogelijk en zo lang mogelijk op die arbeidsmarkt zit, af te bouwen. Dat zou een totaal verkeerde conclusie zijn. Ik zeg niet dat u die maakt, mijnheer Mahassine, maar dat zou je eruit kunnen afleiden, en dat mag niet de bedoeling zijn.

De voorzitter: De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys: Het is een zeer herkenbare vraag. We kennen allemaal mensen die een job aanvaarden en ondertussen blijven zoeken. Het gevaar is, zoals de heer Diependaele zegt, dat men in een arbeidssituatie komt waarbij men niet meer zoekt. Men nestelt zich daar wat in, soms berust men erin, maar we stellen vast dat er nadien dikwijls frustraties komen, omdat men te weinig uitdagingen krijgt en dan wordt men wat verbitterd. Soms vindt men dat men te weinig verdient en dan begint men looneisen te stellen, wat spanningen geeft.

Het kernbegrip is: wat is een geschikte arbeidsbetrekking? Ik heb daar ook geen klaar antwoord op. Het is een evenwicht. Vanaf wanneer moet men verplicht een job onder zijn niveau aanvaarden? Vroeger was dat heel duidelijk bepaald: vanaf zes maanden werkloosheid moest men kunnen afdalen. Dat is krap. Het is een zeer bekend probleem. Ik stel vast in de praktijk dat het op termijn dikwijls tot problemen leidt, zowel voor werkgever als werknemer, die wat verbitterd blijft zitten en zich ondergewaardeerd voelt.

De heer Chokri Mahassine: Zo gaat er talent verloren.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Dat laatste vind ik het meest fundamentele. Dat is de essentie van mijn antwoord. Ik zie twee conclusies. Men zegt dat, als je een job onder je scholingsniveau weigert, je binnen drie maanden een andere job vindt. Een tweede conclusie is dat, als je ze aanvaardt, je wel tien jaar onder je niveau blijft werken.

Daar heb ik twee bedenkingen bij. Het is een econometrisch onderzoek. Ik ben zelf econometrist van opleiding. Zo weet ik ook wat je daarmee wel of niet kunt bewijzen. De vraag die hier aan de orde is, wat mij betreft, is of de gehanteerde data een goed beeld geven over over- of onderscholing in de praktijk. Men heeft een vaste lijst van beroepen genomen en elk beroep gekoppeld aan een scholingsniveau van 1 tot 5. Dat betekent dat je voor elk beroep, in een groot of klein bedrijf, sector A of B of C, kunt zeggen of je er een universitair diploma voor nodig hebt, of lager onderwijs volstaat enzovoort. Ik geloof daar al niet in. Dat is een fundamenteel element.

Ik heb een tweede belangrijke vorm van kritiek. Ik geloof wel dat een diploma één element is, maar lang niet alles. Het zijn de competenties die tellen. Een job aannemen onder je niveau, wil voor mij zeggen dat de competenties die je hebt, onder andere je diploma dus, niet maximaal worden uitgeput. Dat is iets anders dan alles weer te linken aan het diploma. Daarom vond ik uw laatste opmerking heel goed. Een diploma geeft niet alle talenten weer. Er is meer dan dat. Er moet dus ook meer gebeuren dan dat.

Het kan natuurlijk gebeuren dat iemand onder zijn niveau, ook qua competenties, een job aanneemt, maar dan is toch de essentie – zoals u beiden naar voren hebt gebracht – dat mensen meer gaan nadenken over hun loopbaan. Daarvoor zijn maatregelen getroffen. Dat is het loopbaandenken: wat ken ik en wat kan ik, waar wil ik naartoe in mijn carrière? Vandaar dat we in de eerste helft van 2013 een loopbaancheque zullen invoeren. Iemand die het wil doen, zal aangemoedigd worden om een consultatie te krijgen en om zijn carrière op een andere leest te schoeien.

Ik vind ook echt dat bedrijven zouden moeten loskomen van het cv-denken en het diplomadenken alleen. Dat zijn elementen, maar ze zijn lang niet alles. U hoort me niet zeggen dat men moet stoppen met studeren omdat een diploma niet belangrijk zou zijn. Daarover gaat het niet. Maar er is meer dan dat. Een HR-beleid van een bedrijf zou elementen moeten bevatten om de talenten en de competenties die iemand heeft, meer aan bod te laten komen. In 2013 zal ik ook overleg voeren met de sociale partners om te zien of we bedrijven niet kunnen stimuleren om dat te doen.

Mijnheer Mahassine, u zult niet verbaasd zijn dat ik de VDAB niet de opdracht geef om mensen bewust te maken van de mogelijke valkuilen bij werken onder het diploma. Ik meen dat dat niet juist is. Het zijn de talenten en competenties die belangrijk zijn. De sensibilisatie van werknemers en werkgevers ter zake is wel een taak van de VDAB. Men moet leren denken in competenties, niet alleen in diploma's of cv's. Zo gaat bijvoorbeeld Competent niet uit van het diploma: het diploma is slechts een element. Het gaat zeker niet over een maximumdiploma of een minimumdiploma. Er zal veel meer worden gekeken naar wat iemand moet kennen en kunnen in een bepaalde job, naar de talenten en competenties die nodig zijn. Dat is de vernieuwing. Die competenties kunnen soms door een diploma aangetoond worden, maar er wordt uitgegaan van competenties en talenten.

U vroeg ook naar het concrete effect van de maatregelen van de federale overheid inzake wachtuitkering en passende dienstbetrekking. Ik bekijk het onderzoek op een andere manier. We vinden mijns inziens ook onderzoeken die aantonen dat lagere uitkeringen een activerend effect hebben. Ik hoed me ervoor om specifiek, zeker naar aanleiding van dit onderzoek, een uitspraak te doen over de wachtuitkering of over een passende dienstbetrekking. Ik wil de discussie gerust ten gronde voeren, maar niet op basis van dit onderzoek.

De voorzitter: De heer Mahassine heeft het woord.

De heer Chokri Mahassine: Minister, ik wil benadrukken dat het niet de bedoeling is van mijn vraag om de wachtuitkeringen te verlengen of om er kritiek op te uiten. Mijn vraag gaat alleen over een conclusie die werd getrokken uit het onderzoek en waarvan we meteen vinden dat die het tegenovergestelde is van waar wij nu mee bezig zijn. Er zijn een aantal punten, en door de wijze waarop alles gewogen is, is het misschien gemakkelijk om tot een dergelijke conclusie te komen.

Ik ben absoluut geen diplomafetisjist. Ik heb ongeveer tien jaar onder mijn diploma gewerkt, daar gaat het niet over, integendeel. We moeten echter ook opletten dat we de zaken niet omdraaien. Wie een diploma heeft, heeft op de ene of de andere manier aangetoond dat hij in staat is om dergelijke talenten en competenties te bereiken. Het gaat niet om het diploma op zich, ik herhaal dat ik geen diplomafetisjist ben, maar het toont toch iets aan over de persoon.

Het is niet alleen voor die persoon zelf, maar ook voor onze samenleving belangrijk dat we geen verlies aan talenten hebben. Dat is belangrijk voor de ondernemers, voor onze

bedrijfsleiders, voor onze economie enzovoort. We moeten vermijden dat we over een aantal jaar weer een tekort hebben aan bepaalde mensen omdat we er nu te weinig werk van hebben gemaakt om al onze talenten te laten zegevieren. De ene kan dat al gemakkelijker dan de andere, en de VDAB zou een belangrijke rol kunnen spelen om zowel ten aanzien van werknemers als van werkgevers voor de juiste stimulans te zorgen.

De voorzitter: De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys: Minister, ik volg u wanneer u zegt dat het diploma maar een klein facet is. Ook de intelligentie is maar een facet. Het gaat om andere competenties, attitudes, over gedrevenheid en zo.

Wat ik vaststel, is dat de familiale afkomst en het milieu vaak bepalend zijn. Mensen die vertrouwd zijn met een hoger sociaal milieu, zullen makkelijker de stap zetten naar een andere functie, terwijl mensen uit een lager sociaal milieu vaak wat meer geremd zijn. De competenties worden niet altijd juist ingeschat. Sommigen zijn door hun afkomst wat bescheidener en werken eerder onder hun diploma. Soms worden daardoor kansen gemist.

Minister Philippe Muyters: Ik ben het daar voor 100 procent mee eens, mijnheer Laurys, vandaar de loopbaancheque. De VDAB kan de mensen daarbij helpen. Ook de werknemers zelf kunnen de stap zetten.

Ik volg uw redenering, en het is daarom dat ik het diploma slechts als een element beschouw. Ik geef een voorbeeldje uit mijn eigen ervaring: ook op een voetbalclub kan men talenten en competenties opdoen, ook dat is een verrijking. Men kan op zoveel plaatsen ervaring opdoen. Ik zeg altijd: “Als je mama of papa wordt, krijg je ook bijkomende ervaringen en competenties.” Het zijn allemaal elementen die op de ene of de andere manier meegenomen zouden moeten worden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Van der Borght tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de veralgemening van de WAW-trajecten
- 253 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Van der Borght heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borght: Voorzitter, minister, deze voormiddag was een hele ervaring voor me. Het thema was de hele tijd een beetje hetzelfde: de arbeidsmarkt, de krapte ervan, de problemen die zich erop voordoen. Deze vraag sluit daar mooi bij aan, zeker bij de interessante discussie die daarjuist werd gevoerd naar aanleiding van de interpellatie van mevrouw Peeters.

Ik zal het nu over een ander aspect van de Vlaamse arbeidsmarkt hebben: op het nog meer inzetten op het activeren van mensen uit kansengroepen. Die mensen verdienen meer dan ooit onze aandacht om hun kansen op de arbeidsmarkt op te drijven. Ik heb het meer bepaald over mensen in armoede die graag willen werken en die soms ook heel wat kwaliteiten hebben, maar die het blijkbaar heel moeilijk hebben om de stap naar werk te zetten, en daar zijn allerlei redenen voor.

Arbeidsbemiddelaars en trajectbegeleiders merken dat de klassieke activeringsaanpak voor deze groep eigenlijk ontoereikend is. Het bestaande aanbod richt zich immers vooral op de transitie van werkloosheid naar werk, maar dit is ontoereikend, zeker voor mensen die in generatiearmoede verzeild zijn geraakt.

De Vierdewereldgroep Aalst heeft in antwoord hierop met de steun van ESF-middelen (Europees Sociaal Fonds) de WAW-methodiek ontwikkeld, die bewijst dat mensen in

generatiearmoede wel degelijk tot de arbeidsmarkt kunnen toetreden. Een WAW-traject staat voor: een geïntegreerde aanpak van Werk, Armoede en Welzijn. Het doel is duurzaam werk voor die mensen. Wie het niet kent, kan ik aanbevelen om te googelen op 'WAW-traject'. U kunt er het boek afprinten dat ik bij me heb en waar heel veel nuttige zaken in staan. Ook de doelstelling van het project staat erin: het ontwikkelen van een nieuwe begeleidings-methodiek voor mensen in generatiearmoede. Ook de doelgroep wordt omschreven, en u zult zien dat heel wat sectoren samenwerken om het doel te bereiken, onder meer de VDAB. Er staat ook duidelijk in wie de finale doelgroep is, namelijk mensen in generatiearmoede die de grote afstand tot de arbeidsmarkt als moeilijkheid ervaren.

Minister, de drie domeinen van dit WAW-traject waarrond gewerkt wordt, namelijk werk, armoede en welzijn, beantwoorden aan de beleidsdoelstelling uit uw beleidsbrief om kansengroepen via een persoonlijk ontwikkelingsplan of het zogenaamde maatpak naar werk toe te leiden. Dit betekent in het geval van armen dat men concreet, naast werkgerelateerde drempels, ook een aantal welzijnsgerelateerde drempels moet wegnemen.

Als u terug naar dat document gaat, dan ziet u op pagina 13 welke knelpunten deze mensen ervaren. Dat gaat over het aanbod van te zwaar of aangepast werk dat overblijft voor mensen zonder diploma, over niet-aangepaste begeleiding naar werk, over grote onwetendheid met betrekking tot hun rechten en plichten, over gebrek aan betaalbare kinderopvang, over moeilijk bereikbare werkplaatsen, over vooroordelen ten opzichte van mensen in armoede, over geen ervaring, over niet het juiste diploma, over weinig vaste contracten, over geen financiële verbetering wanneer men toch aan het werk gaat, over weigering door werkgevers wegens het uiterlijk van deze mensen, over geen feedback na sollicitatie en heel wat andere knelpunten.

Tijdens de bespreking van de beleidsbrief Armoedebestrijding kwam het initiatief van de WAW-trajecten in Aalst ter sprake. Ik had minister Lieten gevraagd wat men daar verder mee ging aanvangen. Minister Lieten verwees naar de minister van Werk, en meldde mij dat u minister, positief zou staan tegenover een veralgemening van de WAW-trajecten. Minister Lieten kon geen antwoord geven op mijn vraag hoe dit zou gebeuren en met welke middelen. Ze verwees me daarvoor door naar u.

Minister, hoe evalueert u de resultaten van de WAW-trajecten die tot nu toe werden ontwikkeld? Klopt het dat de veralgemening van de WAW-trajecten met minister Lieten is besproken? Hoe staat u tegenover dit idee? Zult u daadwerkelijk een initiatief nemen om deze veralgemening door te voeren? Zal de veralgemeende formule een aantal aanpassingen bevatten tegenover het bestaande WAW-traject? Hoeveel bedraagt de vermoedelijke kostprijs van een veralgemening? Waar zult u de nodige fondsen halen? Zult u hiervoor een beroep kunnen doen op Europese fondsen?

Ik zou ten slotte ook nog een vraag willen toevoegen die niet was opgenomen in de tekst van mijn ingediende vraag om uitleg. Ik denk echter dat het geen probleem zal zijn om daarop te antwoorden. Ik ben tijdens de voorbereiding van mijn vraag ook gestoten op de werk-welzijnstrajecten (W^2). Toen ik dat nader bekeek, viel mij de perfecte gelijkenis op met het WAW-traject. Is er daar een groot verschil? Volgens mij niet. Kunnen we dan niet de middelen samenvoegen om op die manier middelen en mensen op een efficiëntere manier in te zetten?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Het is leuk om te horen dat je wordt aangeraden waar je mee bezig bent, zeker als het van de oppositie komt. Op het moment dat we met het W^2-decreet zullen komen, veronderstel ik dus dat het door de oppositie mee kan worden gesteund. Ik kom daar zo dadelijk op terug.

Mevrouw Van der Borght, zoals u aanhaalt, werd bij het project in Aalst geëxperimenteerd met het werk-welzijnstrajecten voor personen in armoede. Er was ook een project in

Antwerpen. Het ging telkens om een beperkte groep, met verschillende situaties, maar ook met een verschillende aanpak. In Aalst speelt de generatiearmoede meer mee. Daarom heeft men er daar voor gekozen om dat uit te besteden – te tenderen – met ervaringsdeskundigen die er zijn op de markt. In Antwerpen gaat het meer om een grootstedelijke context. Daar zijn het specifieke consulenten van de VDAB, die vertrouwd zijn met de welzijnssector, die het project hebben ondernomen.

De resultaten van deze twee projecten – Aalst en Antwerpen – tonen in de eerste plaats aan dat het mogelijk is om personen die zo ver verwijderd zijn van de arbeidsmarkt, toch stappen naar werk te laten zetten. Het is eigenlijk meer dan alleen stappen naar werk, want men mag niet alleen meten in werk. Dankzij die trajecten waren er ook vervolgtrajecten mogelijk, bijvoorbeeld inzake beroepsopleiding. Mensen die oorspronkelijk niet voor een beroepsopleiding in aanmerking kwamen, en die dit traject hebben gevolgd, zullen misschien niet direct werk vinden, maar wel een stap verder kunnen zetten. Dat is dus ook positief. Uit de projecten kunnen we ook concluderen dat het essentieel is dat de VDAB samen met andere partners kan samenwerken om op deze manier maatwerk in de begeleiding te bieden.

Het volgende dat ik naar voren wil brengen, is iets waar u zelf al aan hebt gerefereerd. We hebben effectief ook binnen andere projecten, waar niet-arbeidsmarktgerelateerde drempels worden geremedieerd – de MMPP's (medische, mentale, psychische of psychiatrische problematiek) –, dezelfde belangrijke vaststelling gedaan. Wat u voorstelt, heb ik besproken met mijn collega-ministers bevoegd voor het welzijn en de sociale economie: de ministers Vandeurzen en Van den Bossche. We werken aan een W^2-decreet, zodat de burgers optimaal kunnen participeren aan de maatschappij, ongeacht hun uitkering.

Vorig jaar is de conceptnota in de Vlaamse Regering goedgekeurd, en we werken dit verder uit. In die uitwerking komt natuurlijk het kostenplaatje aan bod, en zal de vraag naar het mogelijke gebruik van ESF-middelen (Europees Sociaal Fonds) worden bekeken. U hebt dus gelijk, en wij integreren ook daadwerkelijk deze elementen met elkaar, wat belangrijk is.

Ondertussen zitten we natuurlijk niet stil. We nemen de ervaring van Aalst en Antwerpen mee in de trajecten voor personen in armoede die we over heel Vlaanderen uitrollen. Dat is waarschijnlijk wat minister Lieten bedoelde. In het kader van het werkgelegenheids- en investeringsplan (WIP) hadden we op jaarbasis in een budget voorzien van 300 tot 450 werk-welzijnstrajecten voor personen in armoede. Vanaf 2013 is daar een verder groeipad afgesproken van tussen 750 en 1200 armoedetrajecten, die we zullen proberen in te vullen. Dat is dus een behoorlijke stijging. We zullen dat opnieuw doen met een tender voor het groepsluik, en we zullen dat in alle provincies doen. De tender is binnengehaald door Randstad Diversity, behalve in Antwerpen, waar vzw WEB die zal invullen.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borght heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borght: Minister, ik mag ervan uitgaan dat het dus wel degelijk over dat concept gaat? *(Opmerkingen van minister Philippe Muyters)*

De ervaring nemen jullie mee om het verder inderdaad uit te rollen.

Minister, sta me toe om nog even de nadruk te leggen op het feit dat we toch een beetje vereenvoudiging in het geheel zouden moeten brengen. We hebben het werkgelegenheids- en investeringsplan (WIP), W^2 en WAW.

Minister Philippe Muyters: Alleen W^2 zal overblijven.

Mevrouw Vera Van der Borght: Alles wordt daarin dus geïntegreerd?

Minister Philippe Muyters: Ja.

Mevrouw Vera Van der Borght: Het zou goed zijn als dit allemaal eens duidelijk wordt gecommuniceerd, zodat iedereen goed weet dat het bestaande WAW-traject wordt geïntegreerd in het toekomstige W^2.

Ter afronding wil ik nog even meegeven dat er vandaag in De Standaard een mooi voorbeeld staat. ‘De les van Helena’ is de titel. Het gaat over een dame met een handicap die een stage mag doen in de Wibra-winkels, en die daardoor ervaart dat er ook voor haar een plaats is weggelegd in het normale arbeidscircuit. Ik denk dat we er met z’n allen zo veel mogelijk belang bij hebben om zo veel mogelijk mensen aan het werk te helpen. Dan zou het probleem dat aan bod kwam in de interpellatie van daarnet, misschien minder groot zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Güler Turan tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de stijgende jeugdwerkloosheid en het recente OESO-rapport over de arbeidsmarktpositie van migranten
- 398 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Mevrouw Güler Turan: Minister, ik had het eigenlijk een beetje moeilijk om mijn vraag te stellen naar aanleiding van het OESO-rapport, aangevuld met de gegevens van de Nationale Bank. Eigenlijk behandelt mijn vraag twee zaken. Ten eerste gaat het over de jongerenwerkloosheid tout court, en ten tweede is er vanwege die rapporten ook wel een beetje een koppeling naar de allochtone werkloosheid. Ik had die twee zaken liever uit elkaar gehouden – en u mag mij ook antwoorden geven over de jeugdwerkloosheid tout court –, maar we kunnen nu eenmaal niet ontkennen dat de jeugdwerkloosheid in een aantal grote steden en centrumsteden toch vooral kan worden toegeschreven aan de doelgroep van de allochtone jongeren.

Ik heb u daar al meerdere keren vragen over gesteld. U hebt daar ook al vaker op geantwoord. Er zijn nu ook federale initiatieven genomen. Ik zou graag een round-up krijgen van alle nieuwe initiatieven die zijn genomen.

De Europese Commissie heeft op 5 december een Youth Employment Package voorgesteld om de torenhoge werkloosheid in Europa aan te pakken. Een van de aanbevelingen vanuit Europa is dat elke lidstaat moet overgaan tot een jongerengarantie, en dit naar Oostenrijks model. Elke jongere tot 25 jaar zal binnen de vier maanden na het verlaten van de schoolbanken of inschrijving in het statuut van werkzoekende een kwaliteitsvolle aanbieding van een job, een voortgezette opleiding, werkplekleren of stage krijgen.

De situatie in Vlaanderen is nog geen Grieks drama. Toch is de jeugdwerkloosheid opnieuw gestegen, met 19,8 procent. Zeker in onze centrumsteden gaan de alarmbellen rinkelen. Zo steeg de jeugdwerkloosheid in Antwerpen bijvoorbeeld, jaar op jaar bekeken, met 21,6 procent in september en 16,3 procent in oktober. Op dit ogenblik is een op de drie jongeren in Antwerpen werkloos. Ook in andere steden zoals Gent en centrumsteden als Genk is de situatie niet veel beter.

De allochtone jongeren zijn oververtegenwoordigd in deze groep van werkzoekende jongeren. Antwerpen is hier het voorbeeld bij uitstek, want daar is ongeveer 50 procent van de werkzoekenden allochtoon.

Een recent rapport van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) schetst opnieuw een erg somber beeld van de positie van migranten op de arbeidsmarkt, zowel wat de eerste als de tweede generatie betreft. De tewerkstellingsgraad van migranten eerste generatie in België bedraagt 52,6 procent. Enkel Turkije en Polen doen het slechter. In die landen ligt de algemene tewerkstellingsgraad ook wel lager.

De NEET-rate (not in education, employment or training) van de tweede generatie allochtonen ligt schrikbarend hoog, namelijk op 25 procent. Dat moet ons zorgen baren

aangezien het gaat om jongeren die hier zijn geboren en getogen. Ook de kloof in tewerkstellingsgraad tussen autochtonen en allochtonen is nergens in Europa zo groot als bij ons. Ondanks alle initiatieven en oprechte maatregelen die wij nemen, is het zorgwekkend vast te stellen dat er geen verbetering in zicht is.

Minister, kunt u me een overzicht bezorgen van de maatregelen die zijn genomen? Wat vindt u van het voorstel van de Europese Commissie om tot een jobgarantie te komen?

Moeten we, rekening houdend met de geciteerde cijfers en met het OESO-rapport en de cijfers van de VDAB-studie 'Allochtonen op de Vlaamse Arbeidsmarkt', geen versterkte acties plannen ten aanzien van de allochtone doelgroep? Ik ben de laatste om zoiets te vragen omdat ik ervan uitga dat elke maatregel die goed is voor de hele groep, ook goed is voor een bepaalde doelgroep. Aangezien we echter jaar na jaar vaststellen dat ondanks alle goede maatregelen die worden genomen, de situatie niet verbetert, moeten we nagaan wat we eventueel anders moeten doen.

Wordt er ook eens over de taalgrenzen en andere grenzen gekeken om best practices te bespreken en uit te wisselen om de jeugdwerkloosheid en de tewerkstellingskloof tussen allochtonen en autochtonen kleiner te maken?

Er zijn ook jongeren die niet in de statistieken van de werkzoekenden staan. Het gaat dan over jongeren die niet werken, geen opleiding volgen en niet als werkzoekende zijn ingeschreven. Weten wij hoeveel jongeren het volledig hebben opgegeven en die zelfs niet zijn ingeschreven als werkzoekende? Het gaat eigenlijk over jongeren die uit de statistieken zullen verdwijnen. Om dat te kunnen achterhalen moeten we een moeilijke oefening doen. We moeten de cijfers kennen van de afgestudeerden, de werkers en diegenen die als werkzoekende zijn ingeschreven om te kunnen komen tot de groep die daaruit valt. Ik kan me voorstellen dat we in bepaalde wijken in Antwerpen dergelijke groepen jongeren kunnen vinden.

Wat de stages betreft waarover federaal minister van Werk Monica De Coninck en uzelf afspraken hebben gemaakt, was gecommuniceerd dat er 4000 stages naar Vlaanderen zouden komen. Ik heb nu echter gehoord dat het er 4450 zouden zijn. Die komen ook gedeeltelijk tegemoet aan wat Europa vraagt. De instapstage mag ten vroegste beginnen na de zesde maand.

Als we alle bestaande maatregelen naast elkaar leggen, komen we dan aan die jongerengarantie die Europa van ons vraagt?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Het voorstel van de Europese Commissie over die jobgarantie is niet nieuw. Het bouwt verder op de doelstellingen van een nieuwe start voor jonge werkzoekenden binnen de vier maanden.

In Vlaanderen realiseren we met het Jeugdwerkplan een sluitend bereik van jonge werkzoekenden van 93 procent binnen de vier maanden na hun inschrijving als werkzoekende. Belangrijker voor mij dan enkel het bereiken is dat we ook resultaat boeken. Bij het Jeugdwerkplan hebben we over een doelgroep van 75.000 jongere werkzoekenden onder de 25 jaar. Dat is meteen de totale som van jonge werkzoekenden.

U hebt het over de cijfers van de verschillende categorieën jongeren om zo te weten te komen hoeveel jongeren nergens zijn ingeschreven. Ik zal nagaan of dat mogelijk is. Ik ken te weinig de bestaande statistieken om u te zeggen of we die cijfers kunnen vinden.

In 2011 heeft 58 procent van de jongere werkzoekenden onder de 25 jaar binnen de vier maanden werk gevonden. 70 procent is niet meer werkzoekend na vier maanden. U zegt dat ze het misschien hebben opgegeven. Maar evengoed zijn ze naar het buitenland getrokken, of naar Brussel. Anderen vinden misschien niet onmiddellijk een job en studeren verder.

46 procent werd opgenomen in de VDAB-werking, waaronder de intensieve begeleidingstrajecten. 64 procent kreeg vacatures aangeboden.

Ik wil wel opmerken dat jeugdwerkloosheid erg conjunctuurgevoelig is. Als werkgevers door een crisis geen of minder mensen aanwerven, zijn de jongeren de eerste doelgroep die wordt geraakt. Jongeren zijn heel conjunctuurgevoelig. Intussen is het ook zo dat een interim tien dagen moet duren in plaats van één dag. Vaak zijn het de jongeren die via interim naar een job worden geleid. Die statistische veranderingen spelen daar een grotere rol dan in het geheel van de cijfers.

We stellen vast dat de resultaten voor het Jeugdwerkplan minder gunstig zijn voor de kansengroepen, in het bijzonder voor allochtonen. Ik kan u zeggen dat ze een meer intensieve begeleiding krijgen: 54 procent van die jongeren is opgenomen in de VDAB-werking. Dat staat tegenover 46 procent. De allochtone jongeren komen meer aan bod, maar hun uitstroom naar werk blijft beperkt. Bij de anderen was dat 58 procent en zij zitten aan 36 procent, terwijl ze even vaak vacatures krijgen. Dat was 64 procent in totaal en zij zitten aan 65 procent.

Moeten we daarvoor iets extra's doen? Ja, zoals u zelf hebt aangegeven. Zonder in detail te treden, verwijs ik naar de aanpak vanuit Vlaanderen, gericht op de ongekwalificeerde uitstromers. Laat ons eerlijk zijn: de allochtonen zijn in die groep proportioneel sterker vertegenwoordigd. Ik vind het belangrijk dat het een aanpak is, niet voor allochtonen, maar voor ongekwalificeerde uitstromers.

We brengen drie elementen aan bod. Het eerste is dat we onmiddellijk beginnen – als het nuttig en zinvol wordt geacht, wat niet voor iedereen zo is – aan een werkinlevingstraject. Dat is ook iets voor 2013. We wachten geen zes of vier maanden. Het kan meteen beginnen. Het gaat over attitude, proeven, stages doen. Dat is het eerste deel, zonder uitkering, want het is een opleiding of een stage. Het tweede deel is de instapstage van de federale overheid. Strenger dan wat federaal is bepaald, organiseren wij die enkel voor de ongekwalificeerde uitstromers. Wij richten dat heel expliciet op dezelfde doelgroep, mevrouw Turan, ongeveer 4400 mensen. Ten derde is het zo dat zij een IBO kunnen doen, bijvoorbeeld binnen de reguliere werking.

De werkinleving is enkel op de centrumsteden gericht, wat we heel bewust hebben gedaan, omdat de problematiek daar het grootst is. Je kunt dus onmiddellijk beginnen met een werkinleving, daarop kan een instapstage aansluiten, om over te gaan tot een IBO. En het einde van een IBO is een contract van onbepaalde duur. Dat is een heel traject. Daarmee toon ik duidelijk aan dat we het voorstel van minister De Coninck inpassen in het Vlaamse beleid en gericht inzetten op de doelgroep die wij wensen, binnen een totaaltraject.

Daarnaast zetten we ook nicheprojecten op. Zo gaan we het project Eminenta uit Gent veralgemenen. Dat gaat specifiek over hoogopgeleide werkzoekenden van andere origine. Er is ook de diplomagelijkschakeling, waarvoor we begeleiding doen bij de procedure tot diplomagelijkschakeling voor hoogopgeleide werkzoekenden van andere origine. Dat is vaak noodzakelijk. Ook binnen de inwerkingstrajecten voor nieuwkomers wordt daaraan aandacht besteed.

Zeker voor de jongeren, met de aanpak voor de jeugd enerzijds en anderzijds de specifieke aandacht voor ongekwalificeerde uitstromers, speelden wij daar al op in. Ik ga wel akkoord. De dingen die we vorig jaar hebben afgesproken, treden nu pas in werking, zoals de instapstages en de werkinleving. Dat moet nog starten, dus is het logisch dat er nog geen resultaten van zijn.

Wat uw laatste vraag betreft, is het zo dat wij nooit over de grenzen kijken, omdat we vinden dat wij alles het beste doen. Nee, nee, uiteraard doen we dat wel en de VDAB maakt deel uit van een Europees netwerk van bemiddelingsdiensten om goede praktijken uit te wisselen.

Bijvoorbeeld krijgen we vaak de vraag om onze aanpak van de jeugdwerkloosheid te komen toelichten in andere landen.

Mevrouw Güler Turan: Mevrouw Peeters, u hebt echt geen job als bemiddelaar meer nodig. Ik volg u in uw initiatieven, minister, en de verschillende instrumenten die we ontwikkelen om de jeugdwerkloosheid aan te pakken. Ik weet dat er extra aandacht is voor de steden. Ik weet dat het voorbeelden zijn, maar hoe komt het dan toch dat we er geen resultaten mee boeken? *(Opmerkingen van minister Philippe Muyters)*

Ja ja, met vele moeten we nog beginnen. Als we weten dat maar 36 procent van die groep naar werk gaat, moeten we misschien ook durven – al weet ik dat het ook conjunctuurgebonden is – in te zetten op discriminatie op de arbeidsmarkt, die er waarschijnlijk ook zal zijn. *(Opmerkingen van minister Philippe Muyters)*

Ja, ik weet dat het een federale bevoegdheid is, maar wij hebben toch ook mogelijkheden? Enkel interim? Dan geef ik dat door.

In Antwerpen zetten we jeugdwerkers in om vindplaatsgericht te werken. Ik weet dat we veel jongeren uit de statistieken verliezen omdat ze gaan studeren, naar het buitenland of een ander gewest verhuizen of gewoon een wereldreis maken, want dat is ook in. Daar maak ik me geen zorgen over. Ik maak me vooral zorgen over jongeren die het opgeven en in illegale circuits terechtkomen. Dat is een grootstedelijke realiteit. We moeten die proberen te achterhalen. De consulenten die vindplaatsgericht werken, spreken jongeren aan in cafés of op straat in bepaalde wijken. Ik vrees dat we daarop zwaar zullen moeten inzetten de komende periode in bepaalde grootsteden, ook in mijn stad.

De toeleiding van de jongeren is een beetje traag op gang gekomen. Dat hebben we gezien met de werkateliers. Misschien moeten we dat ook in het oog houden. We hebben in Antwerpen enkele jongerencompetentiecentra, om jongeren te versterken, om elders verworven competenties aan te leren en om ze juiste attitudes bij te brengen. Ik wil u aanraden om Zappa in Antwerpen eens te bezoeken. Misschien is dat zelfs interessant om als commissie te doen. Voorzitter, als commissie treden wij amper naar buiten, om goede voorbeelden te bezoeken.

De voorzitter: Als we dat doen, gaat er niemand mee. We organiseren dat en dan staan we daar. Dat is gênant. Mijn enthousiasme daarvoor is weg.

Mevrouw Güler Turan: Ik pleit ook schuldig, omdat ik de afgelopen jaren verzoop in mijn Antwerpse activiteiten. Ik heb nu veel meer tijd, minister. We zullen Antwerpen samen van hieruit opvolgen. Het nieuwe bestuursakkoord in Antwerpen heeft veel accenten op de aanpak van de jeugdwerkloosheid, en dat kunnen wij enkel toejuichen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■